

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 9 lutego 2023 r.

Poz. 1567

UCHWAŁA NR LVII/612/2023 RADY MIEJSKIEJ OSTROWA WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 25 stycznia 2023 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Ostrow Wielkopolski na lata 2023-2026 ”.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 i art. 18 ust. 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40) oraz art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 poz. 840) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta Ostrow Wielkopolski na lata 2023-2026 ”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrowa Wielkopolskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej
(-) Jarosław Lisiecki

Załącznik do Uchwały nr L.VII/612/23
Rady Miasta w Ostrowie Wielkopolskim
z dnia 25 stycznia2023 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
II. Uwarunkowania prawne	5
1. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	6
2. Obowiązek samorządów	11
3. Ustawa o samorządzie gminnym	13
4. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	13
5. Ustawa Prawo budowlane	14
6. Ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem ochrony krajobrazu	16
7. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie	17
8. Ustawa Prawo ochrony środowiska	17
9. Ustawa o ochronie przyrody	17
10. Ustawa o gospodarce nieruchomościami	18
11. Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych	19
12. Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej	19
III. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego miasta	
1. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury	21
2. Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami	22
3. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego	24
4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego	25
5. Wojewódzki program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2021-2024	26
6. Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego	28
7. Szlaki piesze i rowerowe o zasięgu wojewódzkim i powiatowym	29
IV. Zasoby dziedzictwa kulturowego miasta	31
1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków. Pomniki historii	34
2. Zabytki nieruchome w gminnej ewidencji zabytków	37
3. Krajobraz kulturowy	38

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

4. Zabytki ruchome	39
5. Zabytki archeologiczne	41
V. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego miasta	
1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków	45
1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków	45
1.2. Stan zachowania zabytków nieruchomych w gminnej ewidencji zabytków	48
1.3. Stan zachowania zabytków ruchomych	48
1.4. Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego	48
2. Obszary największego zagrożenia dla zabytków w mieście	49
2.1. Obszary największego zagrożenia zabytków nieruchomych	49
2.2. Obszary największego zagrożenia zabytków ruchomych	49
2.3. Obszary największego zagrożenia dziedzictwa archeologicznego	50
3. Uwarunkowania wynikające ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta	51
4. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta	55
5. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej	61
6. Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych	62
VI. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Ostrowa Wielkopolskiego	63
VII. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Ostrowa Wielkopolskiego	
1. Gminna ewidencja zabytków	64
1.1. Aktualizacja gminnej ewidencji zabytków nieruchomych	64
1.2. Aktualizacja gminnej ewidencji zabytków archeologicznych	64
2. Wyznaczenie stref ochrony stanowisk archeologicznych	64
3. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych	65
4. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego	65

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

5. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania i zagospodarowania	66
6. Poprawa stanu zachowania zabytków nieruchomych na terenie miasta – kierunki działań i zadania	66
7. Zabytki stanowiące własność miasta – sposób użytkowania, stan zachowania, planowane działania	67
VIII. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Ostrowa Wielkopolskiego	70
IX. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Ostrowa Wielkopolskiego	72
X. Niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Ostrowa Wielkopolskiego	73
Aneks nr 1. Ewidencja zabytków miasta Ostrowa Wielkopolskiego – zabytki nieruchome	77
Aneks nr 2. Ewidencja zabytków miasta Ostrowa Wielkopolskiego – zabytki archeologiczne	118

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

I. Wprowadzenie

Gminny program opieki nad zabytkami miasta Ostrowa Wielkopolskiego jest uzupełniającym dokumentem planistycznym w stosunku do innych aktów planowania miejskiego. Jest jednocześnie aktem polityki administracyjnej służącym podejmowaniu planowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego przez samorząd miejski.

Myślą przewodnią opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta Ostrowa Wielkopolski jest uznanie potrzeby zachowania zasobów znajdującego się tutaj dziedzictwa kulturowego, a jednocześnie traktowanie tego dziedzictwa za zasadniczy czynnik wpływający na kształtowanie się tożsamości lokalnej i promocji turystycznej.

Głównym celem programu jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego na terenie miasta, w szczególności w zakresie stanu zachowania i utrzymania obiektów zabytkowych oraz zachowania krajobrazu kulturowego. Ważne jest, aby realizacja tego celu dokonywała się przy współudziale mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego. Dokument ten może służyć nie tylko jednostce samorządu terytorialnego, ale również osobom zainteresowanym kulturą i dziedzictwem kulturowym.

Program opieki nad zabytkami miasta Ostrowa Wielkopolskiego na lata 2023-2026 stanowi kolejny tego typu dokument, opracowany po zakończeniu obowiązywania Programu opieki nad zabytkami miasta Ostrowa Wielkopolski na lata 2019-2022. Będzie on cyklicznie aktualizowany. W trakcie jego realizacji prowadzony będzie monitoring. Dzięki temu możliwe stanie się uwzględnienie nowych uwarunkowań prawnych, społecznych i gospodarczych, co pozwoli na sprecyzowanie lub modyfikację przyjętych kierunków działania oraz priorytetów.

Wskazane w obecnym dokumencie działania są zgodne z wojewódzkimi i miejskimi dokumentami planistycznymi, a nakreślone zadania oraz zaproponowane rozwiązania odpowiadają ustawowym regulacjom z dziedziny ochrony zabytków w Polsce.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

II. Uwarunkowania prawne

Ochrona i opieka nad zabytkami w Polsce jest regulowana wieloma aktami prawnymi, które uwzględnia się przy opracowywaniu Gminnych Programów Opieki nad Zabytkami.

Ochrona zabytków jest konstytucyjnym obowiązkiem Państwa i każdego obywatela. Zgodnie z Art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”. W myśl Art. 6, pkt. 1. „Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju”, pkt. 2. „Rzeczpospolita Polska udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym”. Zgodnie z Art. 82 Konstytucji dbałość i troska o dobro wspólne jest obowiązkiem każdego obywatela Państwa Polskiego.

Rzeczpospolita Polska przyjęła w drodze ratyfikacji akty prawne o znaczeniu międzynarodowym, określające zasady i metody ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego. Dokumenty te to w większości deklaracje lub konwencje, zwane zazwyczaj „Kartami”. Najważniejsze z nich to:

- Karta Ateńska, zawierająca postanowienia konferencji w Atenach, sporządzona 30 października 1931 r.
- Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, przyjęta w Hadze 14 maja 1954 r.
- Karta Wenecka, czyli Międzynarodowa Karta Konserwacji i Restauracji Miejsc Zabytkowych sporządzona w Wenecji w 1964 r.
- Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego przyjęta w Paryżu 16 listopada 1972 r.
- Międzynarodowa Karta Ochrony Ogrodów IFLA-ICOMOS sporządzona 21 maja 1981 r.
- Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy sporządzona w Granadzie 3 października 1985 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- Międzynarodowa Karta Ochrony Miast Historycznych ICOMOS sporządzona w październiku 1987 r.

W prawie polskim podstawowym dokumentem dotyczącym ochrony zabytków materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego jest Ustawa z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Pozostałe akty prawne dotyczące omawianej problematyki to m. in.:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych
- Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej

Niżej przedstawiono przepisy z wymienionych wyżej ustaw, mogących mieć praktyczne zastosowanie w działaniach podejmowanych przez organy samorządowe miasta Ostrowa Wielkopolskiego w celu zapewnienia ochrony i opieki nad zabytkami.

1. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Jak już wspomniano, podstawowym dokumentem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami jest **ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami** (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840), w dalszej części niniejszego tekstu zwana ustawą.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Zgodnie z art. 3 ustawy użyte w niej określenia oznaczają:

- 1) zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną bądź naukową;
- 2) zabytek nieruchomy – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa w punkcie 1;
- 3) zabytek ruchomy – rzecz ruchomą, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa w punkcie 1;
- 4) zabytek archeologiczny – zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;
- 5) instytucja kultury wyspecjalizowana w opiece nad zabytkami – instytucja kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, której celem statutowym jest sprawowanie opieki nad zabytkami;
- 6) prace konserwatorskie – działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań;
- 7) prace restauratorskie – działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnieniu lub odtworzeniu jego części oraz dokumentowanie tych działań;
- 8) roboty budowlane – roboty budowlane w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego, podejmowane przy zabytku lub w otoczeniu zabytku;
- 9) badania konserwatorskie – działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich;
- 10) badania architektoniczne – działania ingerujące w substancję zabytku, mające na celu rozpoznanie i udokumentowanie pierwotnej formy obiektu budowlanego oraz ustalenie, zakresu jego kolejnych przekształceń;

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- 11) Badania archeologiczne – działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego;
- 12) Historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny – przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg;
- 13) Historyczny zespół budowlany – powiązaną przestrzennie grupę budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi;
- 14) Krajobraz kulturowy – postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka;
- 15) Otoczenie – teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Zgodnie z art. 89 ustawy organami ochrony zabytków są:

- 1) Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje w tym zakresie wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;
- 2) Wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje w tym zakresie wykonuje Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W myśl art. 6 ustawy ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

- 1) **zabytki nieruchome** będące w szczególności:
 - a) krajobrazami kulturowymi,
 - b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
 - c) dziełami architektury i budownictwa,
 - d) dziełami budownictwa obronnego,
 - e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
 - f) cmentarzami,
 - g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- 2) **zabytki ruchome** będące w szczególności:
 - a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
 - b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
 - c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
 - d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
 - e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2393),
 - f) instrumentami muzycznymi,
 - g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
 - h) przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- 3) **zabytki archeologiczne** będące w szczególności:
 - a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - b) cmentarzyskami,
 - c) kurhanami,
 - d) reliktnami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ponadto ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej (art. 6 ust. 2).

Organem ochrony zabytków na terenie województwa wielkopolskiego jest Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków. W dniu 11 kwietnia 2005 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim i Miastem Ostrów Wielkopolski zawarte zostało porozumienie w sprawie powierzenia Miastu Ostrów Wielkopolski spraw z zakresu właściwości Wojewody Wielkopolskiego, realizowanych przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W dniu 19 maja 2022 r. pomiędzy Wojewodą

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Wielkopolskim i Miastem Ostrów Wielkopolski zawarte zostało nowe porozumienie w tej sprawie, opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 maja 2022 r. poz. 3950.

Na podstawie § 6. ust. 1. ww. porozumienia zadania powierzone Miastu Ostrów Wielkopolski z zakresu właściwości Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wykonuje Miejski Konserwator Zabytków w ramach stosownego upoważnienia Prezydenta Miasta Ostrów Wielkopolski.

Do zadań wykonywanych przez Miejskiego Konserwatora Zabytków zgodnie z § 3, ust. 1-4 porozumienia należą m. in.:

1) wydawanie decyzji, postanowień i zaświadczeń dotyczących zabytków określonych w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 840) oraz przepisach odrębnych z wyłączeniem kompetencji zastrzeżonych do właściwości Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, obejmujących prowadzenie rejestru zabytków na terenie województwa wielkopolskiego, wydawanie decyzji o wpisie do rejestru, prowadzenie wojewódzkiej ewidencji zabytków, wydawanie pozwoleń na czasowy wywóz zabytku za granicę oraz zaświadczeń, że wywożone przedmioty nie wymagają pozwolenia na wywóz za granicę, wydawanie pozwoleń na sprzedaż, zamianę, darowiznę lub oddanie w wieczyste użytkowanie nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek;

2) sprawowanie nadzoru nad prawidłowością prowadzonych badań konserwatorskich, architektonicznych, prac konserwatorskich, restauratorskich i innych działań przy zabytkach;

3) organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;

4) upowszechnianie wiedzy o zabytkach;

5) współpraca z innymi organami administracji publicznej;

6) prowadzenie i aktualizacja podstawowej dokumentacji zabytków;

7) prowadzenie dla każdego zabytku zbioru dokumentów zawierającego: kartę ewidencyjną, dokumentację konserwatorską, historyczną, ikonograficzną i inwentaryzacyjną.

Nie podlegają Miejskiemu Konserwatorowi Zabytków kompetencje dotyczące:

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- 1) zabytków nieruchomych będących cmentarzami, parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni;
- 2) zabytków ruchomych;
- 3) zabytków archeologicznych (§ 4 ust. 1)

Zgodnie z § 5 porozumienia organem wyższego stopnia jest – dla działającego w imieniu Miasta Ostrów Wielkopolski Miejskiego Konserwatora Zabytków – minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego; zgodnie z § 7 ust. 1 nadzór merytoryczny nad wykonywanymi przez Miejskiego Konserwatora Zabytków działaniami sprawuje Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

2. Obowiązek samorządów

W art. 4 ustawy zapisano, że ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej **działań, mających na celu:**

- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie,
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków,
- udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków,
- przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę,
- kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków,
- uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Ponadto wskazana ustawa definiuje **pojęcie opieki nad zabytkiem**, tym samym nakładając na jego właściciela lub posiadacza obowiązek zapewnienia warunków (art. 5):

- naukowego badania i dokumentowania zabytku,
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku,
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie,

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości,
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Ustawa określa obowiązki oraz kompetencje samorządu terytorialnego w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Szczegółowo określone obowiązki samorządu w stosunku do obiektów zabytkowych objętych ochroną, których samorząd jest właścicielem lub posiadaczem, zawarte są w artykułach 5, 25, 26, 28, 30, 31, 36, 71 i 72.

Opracowanie programu opieki nad zabytkami jest zadaniem własnym samorządu terytorialnego. W myśl art. 87 ust. 1 ustawy zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami. Program przyjmuje odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu i rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 87 ust. 3). Następnie po dwóch latach od ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym programu opieki nad zabytkami zarząd województwa, powiatu i wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza sprawozdanie, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy (art. 87 ust. 4 i 5).

Zgodnie z art. 21 ustawy **podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy jest ewidencja zabytków.** Art. 22 ust. 4 stwierdza, iż wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. W ust. 5 tego artykułu zapisano, że w gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte zabytki nieruchome wpisane do rejestru, inne zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Artykuły 18 i 19 ustawy nakazują samorządom uwzględnianie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przy sporządzaniu i aktualizacji strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód przybrzeżnych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, analiz i studiów z zakresu

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

zagospodarowania przestrzennego powiatu, strategii rozwoju gmin, strategii rozwoju ponadlokalnego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Odniesienia do zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego zawarte są ponadto w następujących aktach prawnych:

3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559)

Treść art. 7 ust. 1 pkt 9 tej ustawy stanowi, iż do zadań własnych gminy należy zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty; w szczególności zadania te obejmują m. in. sprawy kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

4. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503)

Zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt 4 w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Z kolei art. 10 ust. 1 pkt 4 podkreśla konieczność uwzględniania w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta uwarunkowań wynikających ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. W szczególności w Studium należy określić obszary i zasady ochrony dziedzictwa kultury i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (ust. 2 pkt 4). Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, po podjęciu przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzania studium występuje o opinię dotyczącą rozwiązań przyjętych w projekcie studium m. in. do właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zgodnie z art. 15, w planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się obowiązkowo zasady ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego (ust. 2 pkt 3) oraz ochrony dziedzictwa

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (ust. 2 pkt 4) oraz określa się granice pomników zagłady oraz ich stref ochronnych, a także ograniczenia dotyczące prowadzenia na ich terenie działalności gospodarczej (art. 15 ust. 3 pkt 7). Po podjęciu przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego wójt, burmistrz albo prezydent miasta uzgadnia projekt planu z m. in. właściwym Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (art. 17).

Art. 51 ust. 1 wskazuje, że w sprawach ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego decyzję wydają w odniesieniu do:

- 1) inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim – wójt, burmistrz albo prezydent miasta w uzgodnieniu z marszałkiem województwa;
- 2) inwestycji celu publicznego o znaczeniu powiatowym i gminnym – wójt, burmistrz albo prezydent miasta;
- 3) inwestycji celu publicznego na terenach zamkniętych – wojewoda.

Zgodnie z art. 53 ust. 2 pkt 2 powyższe decyzje wydaje się po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków – w odniesieniu do obszarów i obiektów objętych formami ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

Art. 63 ust. 1 wskazuje, że przepisy art. 51 ust. 3, art. 52, art. 53 ust. 3-5a i 5d, oraz art. 54-56 {wszystkie związane z zasadami lokalizacji inwestycji celu publicznego} stosuje się odpowiednio do decyzji o warunkach zabudowy.

5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 ze zm.)

W myśl tej ustawy jej przepisy nie naruszają przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w odniesieniu do obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (art. 2 ust. 2 pkt 3). W art. 5 ust. 1 pkt 7 oraz ust. 2 ustawa stwierdza, iż obiekt budowlany należy użytkować w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz nakazuje projektowanie i budowanie obiektów budowlanych i związanych z nimi urządzeń zapewniające ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów objętych ochroną konserwatorską.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

W przypadku pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w odniesieniu do obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków oraz innych obiektów budowlanych usytuowanych na obszarach objętych ochroną konserwatorską możliwe jest złożenie wniosku do właściwego ministra o zgodę na odstępianie od obowiązujących przepisów techniczno-budowlanych, o których mowa w art. 7 ustawy (art. 9 ust. 3 pkt 4).

Wg art. 30 ust. 2 w stosunku do prac budowlanych przy obiektach oraz obszarach niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, wymagane jest zgłoszenie do właściwego organu. W zgłoszeniu należy określić rodzaj, zakres i sposób wykonywania robót budowlanych oraz termin ich rozpoczęcia. Do zgłoszenia należy dołączyć oświadczenie, o którym mowa w art. 32 ust. 4 pkt 2 oraz – w zależności od potrzeb – odpowiednie szkice lub rysunki, a także pozwolenia, uzgodnienia i opinie wymagane odrębnymi przepisami. W razie konieczności uzupełnienia zgłoszenia właściwy organ nakłada, w drodze postanowienia, na zgłaszającego obowiązek uzupełnienia, w określonym terminie, brakujących dokumentów, a w przypadku ich nieuzupełnienia – wnosi sprzeciw w drodze decyzji.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 pozwolenia na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego może być wydane po uprzednim:

- 1) przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, jeżeli jest ona wymagana przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziału społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- 2) uzyskaniu przez inwestora wymaganych przepisami szczególnymi pozwoleń, uzgodnień lub opinii innych organów,
- 3) wyrażeniu zgody przez ministra właściwego do spraw energii – w przypadku budowy lub rozbiórki gazociągu przesyłowego, linii przesyłowej elektroenergetycznej albo rurociągu dalekosiężnego ropy naftowej lub produktów naftowych, a także gazociągu, linii elektroenergetycznej albo rurociągu ropy naftowej lub produktów naftowych dochodzących do granicy Rzeczypospolitej Polskiej.

Prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia na prowadzenie

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

tych robót wydanego przez właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (art. 39 ust. 1).

Pozwolenie na rozbiórkę obiektu budowlanego wpisanego do rejestru zabytków może być wydane po uzyskaniu decyzji Generalnego Konserwatora Zabytków działającego w imieniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o skreśleniu tego obiektu z rejestru zabytków (art. 39 ust.2). Pismem z dnia 30 września 2022 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prowadzenie części spraw związanych ze skreśleniami z rejestru zabytków, obejmujących skreślenia zabytków nieistniejących oraz historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych, powierzył bezterminowo Dyrektorowi Narodowego Instytutu Dziedzictwa. W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje organ administracji architektoniczno-budowlanej w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków. (art. 39 ust. 3).

Prawo Budowlane określa katalog działań budowlanych, w stosunku do których niewymagane jest pozwolenie na budowę, a które podlegają zgłoszeniu organowi budowlanemu (artykuły 29, 29a, 30 i 31). W stosunku do zamierzeń, które wymagają jedynie zgłoszenia zgodnie z art. 30 ust. 7 właściwy organ może nałożyć w drodze decyzji obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia jeżeli ich realizacja może naruszać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować m. in. pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków.

Art. 29 ust. 7 stwierdza, że roboty budowlane, o których mowa w ust. 1-4, wykonywane przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków – wymagają decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wykonywane na obszarze wpisanym do rejestru zabytków – wymagają dokonania zgłoszenia. Do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę oraz do zgłoszenia należy dołączyć pozwolenie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, wydane na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r., poz. 774)

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Zgodnie z zapisami art. 7 tej ustawy wprowadzone zostaje pojęcie audytu krajobrazowego. Identyfikuje on krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości m. in. pod kątem walorów zabytkowych i krajobrazu kulturowego.

Art. 8 ustawy wskazuje zmiany w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327)

Ustawa ta podkreśla, że wśród działań publicznych znajdują się działania m. in. w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (art. 4 ust. 1, pkt 16). Regulacje z tym związane zawarte są w art. 19, który określa prawa i obowiązki mieszkańców w zakresie realizacji wybranych przez nich działań, zarówno w ramach inicjatyw lokalnych jak i za pośrednictwem organizacji pozarządowych lub innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy. Artykuł precyzuje też, że jednostka samorządu terytorialnego zawiera na czas określony umowę o wykonanie inicjatywy lokalnej z wnioskodawcą.

8. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556)

Zgodnie z zapisami art. 71 ust. 3 tej ustawy przeznaczenie i sposób zagospodarowania terenu powinny w jak największym stopniu zapewniać zachowanie jego walorów krajobrazowych. Dotyczy to także krajobrazu kulturowego.

Art. 101 ust. 1 określa, iż ochrona powierzchni ziemi polega m. in. na zachowaniu wartości kulturowych, z uwzględnieniem wartości archeologicznych.

9. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916)

Jednym z celów ochrony przyrody jest ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień (art. 2 ust. 2 pkt 5). Jako jedną z form ochrony przyrody, w tym jej immanentnego składnika, jakim jest krajobraz, ustawa ta

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

przyjmuje w art. 6 ust. 1 pkt 3 park krajobrazowy. Zgodnie z art. 16 ust 1 park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Zarówno utworzenie parku krajobrazowego, jak i nadanie mu statutu należą do prerogatyw sejmiku wojewódzkiego (art. 16 ust. 3 i 5).

Art. 83a wskazuje, że zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków wydaje wojewódzki konserwator zabytków. Zasady naliczania opłat za usunięcie drzew i krzewów przedstawiono w art. 84-87 ustawy i zgodnie z art. 84 ust. 8 decyzję w tych sprawach podejmuje właściwy organ do wydania zezwolenia (w tym także właściwy konserwator zabytków).

10. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1899)

W świetle art. 6 ust. 5 tej ustawy jednym z celów publicznych jest opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Art. 13 ust. 4 stwierdza, iż sprzedaż, zamiana, darowizna lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek, wymaga pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zgodnie z art. 13 ust. 5 sprzedaż, zamiana, darowizna lub dzierżawa nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, będących cmentarzami ujętymi w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Zgodnie z art. 29 ust. 2 jeżeli przedmiotem umowy o oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste jest nieruchomość wpisana do rejestru zabytków, przy określaniu sposobu korzystania z tej nieruchomości można w razie potrzeby nałożyć na nabywcę obowiązek odbudowy lub remontu położonych na niej zabytkowych obiektów budowlanych. Z kolei art. 45 ust. 2a dotyczy decyzji o ustanowieniu trwałego zarządu nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków, w

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

której w miarę potrzeby można na jednostkę organizacyjną nałożyć obowiązek odbudowy lub remontu położonych na tej nieruchomości zabytkowych obiektów budowlanych.

Cenę nieruchomości lub jej części (wyznaczonej zgodnie z art. 67) wpisanej do rejestru zabytków obniża się o 50% (art. 68 ust. 3). Właściwy organ może, za zgodą odpowiednio wojewody albo rady lub sejmiku, podwyższyć lub obniżyć tę bonifikatę. Identyczny zapis stosuje się w przypadku opłaty z tytułu użytkowania wieczystego, jeśli nieruchomość gruntowa została wpisana do rejestru zabytków (art. 73 ust.4) oraz w przypadku opłaty z tytułu trwałego zarządu (art. 84 ust. 4).

Podział nieruchomości na podstawie decyzji wójta, burmistrza lub prezydenta miasta – o ile jest to nieruchomość wpisana do rejestru zabytków – wymaga uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (art. 96 ust. 1 i 1a). Na podstawie art.109 ust.1 pkt. 4 w przypadku sprzedaży nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków gminie przysługuje prawo pierwokupu lub prawo użytkowania wieczystego takiej nieruchomości.

11. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1452)

Art. 7 ust. 1 pkt. 6 daje możliwość zwolnienia od podatku od nieruchomości właścicieli gruntów i budynków wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków; przepis ten nie obejmuje części tych nieruchomości zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

12. Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 194)

Wg zapisów tej ustawy zarówno państwo (art. 1 ust. 2) jak i organy jednostek samorządu terytorialnego (art. 1 ust.4) sprawują mecenat nad działalnością kulturalną polegającą m. in. na wspieraniu i promocji opieki nad zabytkami.

Do powyższych ustaw należy dołączyć akty prawne, które w całej swojej treści odnoszą się do zakresu ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego. Są to:

- ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 385)

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2393)
- ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 164)
- ustawa z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2120)

Najważniejszymi aktami wykonawczymi do ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami są:

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2019 r., poz. 1886);

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 56);

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 81);

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1388);

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Listy Skarbów Dziedzictwa (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 928);

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Rozporządzenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r., nr 212, poz. 2153).

III. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego miasta

1. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 przyjęta została przez Radę Ministrów 21 września 2004 r. W 2005 r. przyjęto Narodową Strategię Rozwoju Kultury na lata 2004-2020, stanowiącą uzupełnienie poprzedniego dokumentu i wydłużającą okres jego ważności. Głównym celem Strategii jest zwiększenie roli kultury w procesie rozwoju społeczno-ekonomicznego kraju. Celem strategicznym w części dotyczącej ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego jest intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowa poprawa stanu zabytków nieruchomych. Celami częściowymi Narodowej Strategii Rozwoju Kultury są:

- Poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w sferze dokumentacji i ochrony zabytków
- Kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne i inne cele społeczne
- Zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości w wyniku tworzenia zintegrowanych narodowych produktów turystycznych
- Promocja polskiego dziedzictwa kulturowego w kraju i za granicą
- Rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego
- Tworzenie warunków dla rozwoju i ochrony dziedzictwa kultury ludowej
- Zabezpieczenie zabytków przed nielegalnym wywozem za granicę

Cele Narodowej Strategii Rozwoju Kultury realizowane są w ramach dwóch priorytetów i pięciu działań:

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Priorytet 1: Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe.

Działanie 1: Wzmocnienie ośrodków dokumentacji zabytków oraz budowa nowoczesnych rozwiązań organizacyjno-prawnych w sferze ochrony zabytków;

Działanie 2: Kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne;

Działanie 3: Zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości.

Priorytet 2: Edukacja i administracja na rzecz dziedzictwa kulturowego.

Działanie 1: Rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego;

Działanie 2: Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego przed nielegalnym wywozem, wwozem i przewozem przez granice.

2. Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego co cztery lata ma obowiązek zainicjowania i przy pomocy Generalnego Konserwatora Zabytków opracowania Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Po jego opracowaniu Minister kieruje wniosek do Rady Ministrów w celu przyjęcia Programu w drodze uchwały. W ciągu dwóch lat od dnia zatwierdzenia dokumentu przez Radę Ministrów MKiDN przedstawia Radzie sprawozdanie z realizacji wynikających z niego zadań.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 sierpnia 2019 r., opublikowany został 11 września 2019 (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 998). Program jest efektem wykonania upoważnienia ustawowego, zawartego w art. 84 i 85, ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Gminne programy opieki nad zabytkami

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

opierają się na założeniach programu krajowego, jednak są one dość ogólne w odniesieniu do zabytków z terenu gmin.

Program na lata 2019-2022 wyznaczał główne cele i kierunki działań niezbędne do poprawy stanu i ochrony zabytków, a także określał warunki współdziałania organów i jednostek administracji publicznej oraz warunki i sposób finansowania poszczególnych zadań oraz harmonogram ich realizacji. Głównym jego celem było stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami. Został on opracowany na bazie wniosków płynących z realizacji i ewaluacji Programu 2014-2017, a także zmiany systemu ochrony zabytków wprowadzonej ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw.

Cel główny Programu dzielił się na trzy cele szczegółowe, zawierające kierunki działań:

Cel szczegółowy 1 – optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego, obejmuje następujące kierunki działań:

Kierunek działania 1.1. Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie lokalnym:

1. Szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym, w tym pracowników merytorycznych, z uwzględnieniem zagadnień planowania przestrzennego i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
2. Budowanie zasobu wiedzy o ochronie dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym, regionalnym i centralnym
3. Merytoryczne wsparcie procesu planowania i rewitalizacji w gminach
4. Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków nagradzający gminy za modelowe wdrażanie programów opieki nad zabytkami.

Kierunek działania 1.2. Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie centralnym:

1. Wsparcie rozwijania kompetencji zawodowych pracowników służb konserwatorskich
2. Ewaluacja stosowanych standardów i metod konserwatorskich
3. Wsparcie działań dokumentacyjnych zasobu zabytkowego
4. Powołanie Centrum Architektury Drewnianej.

Cel szczegółowy 2 – Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami:

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Kierunek działania 2.1. Merytoryczne wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami:

1. Upowszechnianie standardów i metod konserwatorskich dla wybranych zasobów zabytkowych (wybór zasobów, wypracowanie zaleceń dla opiekunów zasobu zabytkowego dotyczących metod konserwacji, adaptacji, dokumentacji i badań, upowszechnianie przez bazę wiedzy.

Kierunek działania 2.2. Podnoszenie bezpieczeństwa zasobu zabytkowego:

1. Podniesienie bezpieczeństwa zasobów ruchomych przez sprzyjanie intensyfikacji współpracy z opiekunami zabytków przez właściwe służby i instytucje.

Cel szczegółowy 3 – Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego:**Kierunek działania 3.1. Upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego i jego wartości:**

1. Kampania społeczno-edukacyjna w mediach z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami i dostępności zabytków dla osób z niepełnosprawnościami
2. Tworzenie narzędzi edukacyjnych dla szkół i instytucji kultury, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Kierunek działania 3.2. Tworzenie warunków dla sprawowania społecznej opieki nad zabytkami.

Cele i zadania wypracowane w ramach Krajowego Programu realizowane były w latach 2019-2022 z perspektywą przedłużenia ich realizacji w ramach kolejnej edycji Programu na lata 2023-2026.

3. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego

„Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030” jest dokumentem przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr XVI/287/20 z dnia 27 stycznia 2020 r. Jest to aktualizacja Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 r. Strategia określa uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju województwa. W strategii wskazuje się na nowy model rozwoju regionalnego, zwany modelem funkcjonalnym. Ma on przyczynić się do

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

zrównoważonego rozwoju województwa i odpowiadać na zidentyfikowane wyzwania, które stają przed Wielkopolską w najbliższym czasie. Został on tak zaprojektowany aby zapewnić społecznie, gospodarczo i terytorialnie zrównoważony rozwój województwa. Dzięki niemu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich obszarów województwa.

Według wizji Strategii Wielkopolska w 2030 r. to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.

Cel generalny Strategii opiera się na wskazanej wizji. Dla celu generalnego ustalono cztery cele strategiczne, wraz z jedenastoma celami operacyjnymi. W przeciwieństwie do poprzedniej Strategii brak tu zapisów bezpośrednio powiązanych z ochroną dziedzictwa kulturowego. Jedynie cel 2.3. podkreśla znaczenie kultury w życiu społecznym Wielkopolan, w tym szlaków turystyki kulturowej, ze szczególnym uwzględnieniem Szlaku Piastowskiego. Wspomniane jest też znaczenie obiektów zabytkowych dla poprawy jakości życia na obszarach wiejskich.

4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

W dniu 25 marca 2019 roku Uchwałą nr V/70/19 Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwalił Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Plan ten jest najważniejszym dokumentem Samorządu Województwa Wielkopolskiego określającym politykę przestrzenną w granicach administracyjnych regionu. Określa on model rozwoju przestrzennego, cele polityki przestrzennej i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa oraz rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych.

W treści opracowania podkreślono, że ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowego jest szczególnie ważnym elementem polityki przestrzennej województwa. W rozdziale o kulturze i dziedzictwie narodowym omówiono zagadnienia tożsamości regionalnej, dziedzictwa archeologicznego, zabytków oraz

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

parków. W celu realizacji założeń szczególną uwagę zwrócono na następujące działania:

1. zwiększenie nakładów finansowych na ochronę zasobów kulturowych
2. prowadzenie stałych nadzorów nad rejestrem zabytków i udostępnienie jego wersji elektronicznej
3. prowadzenie badań w obrębie zabytków we wszystkich dziedzinach nauki
4. wykorzystanie zabytków i wiedzy o nich dla celów turystycznych oraz dla promocji regionu
5. podnoszenie wartości usług turystycznych poprzez wykorzystanie zabytków dla podniesienia atrakcyjności oferty.

5. Wojewódzki program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2021-2024

Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2021-2024 przyjęty został uchwałą nr XXXVII/714/21 przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 20 grudnia 2021 r. Program jest aktualizacją i kontynuacją Programu opracowanego na lata 2017-2020. Zawiera szereg informacji, których źródłem jest Raport o stanie zabytków na terenie województwa oraz precyzuje założenia ochrony zabytków. Podobnie jak w poprzednich perspektywach podstawowym zadaniem programu jest stymulowanie wszelkich działań na rzecz opieki nad zabytkami. W dokumencie omówione zostały zabytki nieruchome, ruchome i archeologiczne województwa wielkopolskiego. Szeroko opisane zostały zabytki będące pod administracją wojewódzką. **Na terenie miasta Ostrowa Wielkopolskiego nie występują obiekty zabytkowe stanowiące własność województwa wielkopolskiego. Wśród zabytków wpisanych do rejestru zabytków wspomniano natomiast budynek ostrowskiej synagogi, w której obecnie znajduje się „Forum Synagoga” Ostrowskiego Centrum Kultury.**

Jako cel główny Programu uznano założenie, że Samorząd Województwa Wielkopolskiego stwarza warunki dla zapewnienia efektywnej ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz dba o materialne i niematerialne dziedzictwo regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń. W programie wyznaczono też pięć celów szczegółowych wraz z zadaniami, które będą realizowane przez Samorząd w miarę posiadanych środków.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Cel szczegółowy 1. Zahamowanie procesów degradacji zabytków, poprawa ich stanu zachowania oraz optymalizacja skuteczności systemu ochrony dziedzictwa materialnego i niematerialnego województwa wielkopolskiego.

1. Podjęcie działań mających na celu poprawę stanu zachowania zabytków
2. Wspieranie ochrony zabytków archeologicznych
3. Popularyzowanie działań w zakresie opieki nad zabytkami i ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego
4. Monitoring i aktualizacja uregulowań prawnych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Cel szczegółowy 2. Budowanie świadomości regionalnej i narodowej oraz świadomości społecznej mieszkańców Wielkopolski w oparciu o wartości dziedzictwa kulturowego.

1. Wspieranie programów i projektów edukacyjnych popularyzujących dziedzictwo kulturowe oraz wzmacniających kompetencje kulturowe
2. Wspieranie inicjatyw związanych z upamiętnieniem Powstania Wielkopolskiego oraz popularyzacji i upowszechniania wiedzy na jego temat
3. Stwarzanie warunków dla opieki nad dziedzictwem materialnym i niematerialnym w duchu partycypacji społecznej.

Cel szczegółowy 3. Włączenie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego w rozwój społeczny, kulturalny i ekonomiczny województwa.

1. Wspieranie zagospodarowywania, adaptacji i wykorzystywania zabytków i dziedzictwa niematerialnego na cele kulturalne, turystyczne lub społeczne
2. Wzmacnianie działań związanych z rozwojem usług turystycznych
3. Wspieranie dawnych rzemiosł, ginących zawodów i form twórczości charakterystycznych dla Wielkopolski.

Cel szczegółowy 4. Rozwijanie przedsięwzięć ułatwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

1. Włączanie zabytków w procesy gospodarcze
2. Włączanie cyfryzacji do ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Cel szczegółowy 5. Podejmowanie współpracy z właścicielami obiektów zabytkowych i określanie jej warunków.

1. Udostępnianie obiektów zabytkowych
2. Wskazywanie potencjalnych źródeł finansowania.

6. Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego

Europejska Konwencja Krajobrazowa z 2000 roku, ratyfikowana przez Polskę w 2004 r. wprowadziła konieczność zintegrowania działań na rzecz ochrony i kształtowania krajobrazu z polityką państwa na wszystkich szczeblach – krajowym, regionalnym i lokalnym. Jako istotny element w tworzeniu i realizacji polityki krajobrazowej wskazano również udział społeczeństwa, organów samorządowych oraz wszystkich zainteresowanych stron.

Kompleksowe wdrożenie postanowień wspomnianej Konwencji do przepisów polskiego prawa nastąpiło poprzez przyjęcie ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r., poz. 774) – tzw. **ustawa krajobrazowa**. Ustawa ta wprowadziła nowe narzędzia ochrony krajobrazu, którymi mają się posługiwać zarówno samorządy szczebla regionalnego jak i lokalnego. Jednym z nich jest audyt krajobrazowy. Obowiązek jego sporządzenia spoczywa na samorządzie województwa.

Audyt krajobrazowy dla województwa wielkopolskiego to dokument uchwalany przez Sejmik Województwa, stanowiący podstawę do podejmowania działań w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Sformułowane w nim wnioski i rekomendacje będą miały swoje odzwierciedlenie w dokumentach planistycznych poziomu regionalnego i lokalnego.

Sposób opracowania audytu został określony w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych, zmienionym rozporządzeniem Rady Ministrów z 19 października 2022 r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 2308). Dokument powinien obejmować następujące zagadnienia:

- Identyfikacja i klasyfikacja krajobrazów;
- Charakterystyka zidentyfikowanych krajobrazów;
- Ocena zidentyfikowanych krajobrazów;

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- Wskazanie krajobrazów priorytetowych;
- Wskazanie zagrożeń dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie obszarów chronionych;
- Sformułowanie rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie obszarów chronionych;
- Określenie lokalnych form architektonicznych zabudowy dla krajobrazów priorytetowych.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego na podstawie uchwały nr 1575/2016 z dnia 4 lutego 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia audytu krajobrazowego dla województwa wielkopolskiego oraz wyznaczenia jednostki odpowiedzialnej za realizację zadania wskazał Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu jako wykonawcę opracowania. Obecnie (listopad 2022 r.) audyt jest na etapie opiniowania przedstawionego projektu. **Na obszarze miasta Ostrowa Wielkopolskiego projekt wskazuje dwa krajobrazy priorytetowe:**

- **Krajobraz priorytetowy „Ostrów Wielkopolski” (ID 2363) obejmujący centralną część miasta.**
- **Krajobraz priorytetowy „Ostrów Wielkopolski – treny kolejowe” (ID 2077) usytuowany po zachodniej stronie ścisłego centrum miasta.**

Projekt audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego dostępny jest pod linkiem: http://download.wbpp.ogicom.pl/AUDYT_KRAJOBRAZOWY_PROJEKT_OPINIOWANIE.zip

7. Szlaki piesze i rowerowe o zasięgu wojewódzkim i powiatowym

Przez miasto Ostrów Wielkopolski przebiegają następujące szlaki piesze i rowerowe:

- Szlak pieszy o zasięgu wojewódzkim, prowadzący z Ostrowa Wielkopolskiego przez Antonin do Kotłowa, długości 34,0 km; oznakowanie czerwone;
- Szlak rowerowy o zasięgu wojewódzkim Transwielkopolska Trasa Rowerowa – odcinek Południowy (TTR-5), prowadzący z Poznania przez Środę Wielkopolską, Żerków, Jarocin, Pleszew, Ostrów

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Wielkopolski, Ostrzeszów do Siemianic, długości 200 km; oznakowanie zielone;

- Szlak rowerowy o zasięgu powiatowym, prowadzący z Ostrowa Wielkopolskiego do Antonina, długości 20,0 km; oznakowanie białe;
- Szlak rowerowy o zasięgu powiatowym, prowadzący z Ostrowa Wielkopolskiego do m. Garki, długości 52 km; oznakowanie niebieskie;
- Szlak rowerowy o zasięgu powiatowym, prowadzący z Ostrowa Wielkopolskiego do m. Przybysławice, długości 11,0 km; oznakowanie czarne.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

IV. Zasoby dziedzictwa kulturowego miasta

Ochrona i opieka nad zabytkami, aby była skuteczna, powinna być realizowana

w oparciu o rzetelną wiedzę dotyczącą wartości kulturowych i ich znaczenia dla regionu. Równie ważną jest kwestia rozpoznania występujących problemów związanych między innymi ze stanem zachowania poszczególnych obiektów, reagowania na występujące zagrożenia, a co za tym idzie powstrzymania dalszej degradacji zabytków oraz ich otoczenia.

Przesłanką niniejszej, ogólnej charakterystyki zasobów kulturowego dziedzictwa miasta jest pomoc w sformułowaniu zadań i celów, które służyć będą realizacji działań na rzecz ochrony i zachowania tego dziedzictwa.

Miasto Ostrów Wielkopolski, siedziba powiatu, położone jest w południowej części Wielkopolski i stanowi jedno z większych miejskich centrów urbanistycznych na terenie województwa. Zajmuje obszar 41,90 km². Zamieszkuje je ok. 71.560 osób (2020). Ostrów leży na Wysoczyźnie Kaliskiej, 22 km na południowy zachód od Kalisza. Przez północną część miasta przepływa rzeka Ołobok, lewy dopływ Prosny. Prawym dopływem Ołoboku jest Struga Ostrowska, całkowicie płynąca w granicach miasta. W południowo-zachodniej części miasta znajduje się strefa źródłowa prawych dopływów rzeki Baryczy.

Tereny zielone (lasy, parki, skwery, zieleń uliczna zajmują ok. 10% obszaru miasta. Powierzchnia lasów wynosi ok. 210 ha.. Największe kompleksy leśne to las Piaski, Borek Zębcowski i Kozi Borek. Las Piaski w latach 70. XX w. został zagospodarowany na Park Kultury i Wypoczynku Piaski – Szczyglinka. W latach 90. Utracił swe znaczenie, obecnie jest rewaloryzowany.

Ostrów Wielkopolski to jedno z głównych miast w aglomeracji kalisko-ostrowskiej. Jest to ośrodek przemysłu elektromaszynowego, przemysłu precyzyjnego, środków transportu, odzieżowego, drzewnego, materiałów budowlanych i spożywczego. Okolice miasta są jednym z głównym obszarów wydobycia gazu ziemnego w Polsce. Krzyżują się tu drogi krajowe: nr 11 Kołobrzeg – Koszalin – Piła – Poznań – Ostrów Wielkopolski – Kępno – Lubliniec – Bytom; nr S11 (odcinek drogi ekspresowej) obwodnica miasta: Strugi – Ostrów Wielkopolski –

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Franklinów; nr 25 Bobolice – Bydgoszcz – Konin – Kalisz – Ostrów Wielkopolski – Oleśnica; nr 36 Ostrów Wielkopolski – Krotoszyn – Rawicz – Lubin – Prochowice oraz droga wojewódzka nr 445 Ostrów Wielkopolski – Odolanów. Ostrów Wielkopolski jest także dużym węzłem kolejowym. Linie kolejowe wybiegają z Ostrowa Wielkopolskiego w pięciu kierunkach: Ostrów Wielkopolski – Jarocin – Poznań / Szczecin / Kołobrzeg / Świnoujście / Gdańsk; Ostrów Wielkopolski – Oleśnica – Wrocław – Wałbrzych – Jelenia Góra; Ostrów Wielkopolski – Kluczbork – Lubliniec – Katowice – Kraków; Ostrów Wielkopolski – Kalisz – Sieradz – Zduńska Wola – Łódź – Warszawa – Białystok / Lublin; Ostrów Wielkopolski – Krotoszyn – Leszno.

Obszar, na którym znajduje się obecne Ostrów Wielkopolski, w okresie VIII–X w. położony był na południowym skraju terytorium plemiennego Polan. W czasach piastowskich teren ten znajdował się w granicach ziemi gnieźnieńsko-kaliskiej, która przekształciła się następnie w województwo kaliskie, wchodzące w skład Wielkopolski. W wyniku drugiego rozbioru Polski w 1793 r. miasto znalazło się w granicach Prus Południowych. W 1807 r. przyłączono je do Księstwa Warszawskiego, w obrębie departamentu kaliskiego. W 1815 r. Ostrów Wielkopolski znalazł się w granicach Wielkiego Księstwa Poznańskiego, w rejencji poznańskiej, w powiecie odolanowskim którego siedzibę władze pruskie przeniosły do Ostrowa. W 1887 z części powiatu odolanowskiego wydzielony został powiat ostrowski. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości (1918 r.) miasto nadal było siedzibą powiatu, wchodzącego w skład województwa poznańskiego. W czasach okupacji niemieckiej w latach 1939–1945 teren ten włączony został do III Rzeszy jako część składowa Kraju Warty, w obrębie rejencji poznańskiej. W 1945 r. w ramach nowoutworzonych struktur organizacji administracyjnej Polski miasto ponownie stało się siedzibą powiatu w województwie poznańskim. W 1975 r., kiedy zlikwidowane zostały powiaty, obszar gminy Ostrów Wielkopolski znajdował się w granicach województwa kaliskiego. Kolejna zmiana nastąpiła w 1999 r. Wówczas to miasto po raz kolejny stało się siedzibą powiatu ostrowskiego w obrębie województwa wielkopolskiego.

Ostrów, dawna osada wiejska, pojawia się w źródłach w końcu XIII w. (najdawniejszy zapis *Ostrovo* pochodzi z 1293 r.). Jako miasto wzmiankowany jest w dokumentach od 1404 r. Na początku było to niewielkie miasto prywatne położone na wysepce – ostrowie – między ramionami rzeczki Krępy, dopływu Ołoboku.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Mieszkańcy tego miasta trudnili się uprawą roli. W drugiej połowie XVII w. miasto zniszczone przez wojny, pożary, zarazy i grabieże spadło do rangi wsi. W 1714 r. jego ówczesny właściciel, Jan Jerzy Przebendowski, wydał akt fundacyjny dla miasta i zapewnił przywileje umożliwiające jego rozwój. Wkrótce miasto rozwinęło się jako ośrodek rzemiosła, zwłaszcza tkactwa. W tym okresie ukształtowały się główne elementy urbanistyczne – czworoboczny rynek z ratuszem pośrodku i czterema ulicami wylotowymi wybiegającymi z naroży. W zachodniej części miasta ukształtował się początkowo prostokątny, a następnie trójkątny plac, o funkcji handlowej. Pośrodku rynku wznosi się okazały budynek ratusza, wybudowany w latach 1824-1828. W centrum miasta, nieopodal placu rynkowego, znajduje się monumentalny neoromański kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, zbudowany w latach 1904-07, oraz równie interesujący dawny kościół ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki pw. NMP Królowej Korony Polskiej z 1778 r., o zachowanej konstrukcji szkieletowej, unikalnej w tej części Wielkopolski. Oprócz ww. obiektów sakralnych równie istotnym dla ukształtowania przestrzennego śródmieścia Ostrowa Wielkopolskiego jest budynek synagogi, wzniesionej w latach 1857- 1860 w stylistyce nawiązującej do stylu mauretańskiego. Istotny wpływ na rozwój miasta i jego układu urbanistycznego miała budowa w 1875 r. linii kolejowej z Poznania na Śląsk. Znaczący wpływ na strukturę miasta miała jego funkcja garnizonowa, wynikająca z przygranicznego położenia. W okresie przedwojennym ukształtował się ortogonalny układ urbanistyczny, z szachownicą równoległych ulic. Po wojnie realizowanie nowej zabudowy wewnątrz historycznie ukształtowanych kwartałów doprowadziło o istotnej degradacji historycznego układu urbanistycznego w centrum miasta. Willowe przedmieścia o regularnej siatce ulic rozciągają się na zachód, północ i wschód od centrum. Nowe osiedla o zabudowie blokowej znajdują się głównie na wschód od śródmieścia. Charakterystyczne jest dla Ostrowa przecięcie miasta szerokim południkowym pasem terenów kolejowych.

Do najważniejszych zabytków architektury z terenu miasta zaliczyć należy obiekty architektury sakralnej, m. in.: zbór ewangelicki, obecnie kościół parafialny rzymskokatolicki pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski, wzniesiony w 1778 r., zlokalizowany przy ul. Królowej Jadwigi 7, synagoga, w której obecnie znajduje się „Forum Synagoga” Ostrowskiego Centrum Kultury, wzniesiona w latach 1856-1860, zlokalizowana przy ul. Raszkowskiej 21, konkatedra – kościół parafialny

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

rymskokatolicki pw. św. Stanisława Biskupa wzniesiony w latach 1904-1907, zlokalizowany przy ul. kard. M. Ledóchowskiego oraz kościół parafialny rzymskokatolicki pw. św. Antoniego wzniesiony w 1938 r. zlokalizowany przy ul. Raszkowskiej 39;

Obiekty architektury użyteczności publicznej. w tym w szczególności: Ratusz, wzniesiony w 1828 r., zlokalizowany w Rynku 1, Katolickie Gimnazjum Polskie, obecnie I Liceum Ogólnokształcące im. J. Kompały i W. Lipskiego, wzniesione w 1845 r., zlokalizowane przy ul. Gimnazjalnej 9, Dom Niemiecki, obecnie Ostrowskie Centrum Kultury, wzniesiony w 1876 r. przy ul. Wolności 2a, Kasa Pożyczkowa, obecnie Poczta Polska, wzniesiona w 1886 r., zlokalizowana przy ul. Kolejowej 22, Urząd Celny, wzniesiony w 1905 r. przy ul. Partyzanckiej 32 oraz kasyno oficerskie przy ul. Kolejowej 32;

Obiekty architektury mieszkalnej, w tym m. in. willa Schultza, wzniesiona w 1905 r. przy ul. Raszkowskiej 47, willa Richarda Hirscha wzniesiona w 1896 r. przy ul. Raszkowskiej 68 oraz willa Arnolda, wzniesiona ok. 1900 r. przy ul. Kaliskiej 63;

Zabytki techniki, w tym w szczególności: wodociągowa wieża ciśnień (miejska) wzniesiona na pocz. XX w., zlokalizowana przy ul. Parkowej, most kolejowy, zbudowany na przełomie XIX i XX w. w ciągu ul. Odolanowskiej, przepompownia ścieków z 1909 r. przy ul. Raszkowskiej 78 oraz wodociągowa wieża ciśnień (kolejowa) wzniesiona w 1912 r. przy ul. Towarowej;

Historyczne parki: Park Miejski 3 Maja, założony w latach 1904-1905, zlokalizowany przy ul. 3 Maja i ul. Tadeusza Kościuszki;

Historyczne cmentarze wszystkich wyznań, w tym: cmentarz farny, obecnie. miejski założony w latach 1784-1797 zlokalizowany przy ul. Wrocławskiej, cmentarz ewangelicki założony w 1902 r. przy ul. Grabowskiej.

1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków. Pomnik historii.

Rejestr zabytków znajdujących się na terenie województwa **prowadzi wojewódzki konserwator zabytków** (art. 8 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). W województwie wielkopolskim jest nim Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków, który kieruje Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Poznaniu oraz delegaturami w Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Wpis do rejestru zabytku nieruchomego może nastąpić z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy (art. 9 ust. 1). Przedmiotowego wpisu dokonuje wojewódzki konserwator zabytków w formie decyzji administracyjnej. Ponadto do rejestru może być wpisane otoczenie zabytku, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku (art. 9 ust. 2).

Obecnie (stan: październik 2022 r.) **w rejestrze zabytków województwa wielkopolskiego znajdują się 54 zabytki nieruchome (w tym 2 obiekty archeologiczne) z terenu miasta (39 decyzji administracyjnych w sprawie wpisu do rejestru zabytków).**

Szczegółowe dane statystyczne w przedmiotowym zakresie przedstawia tabela I.

Tabela I. Wojewódzki rejestr zabytków nieruchomych z terenu miasta Ostrowa Wielkopolskiego – stan: październik 2022 r. (drukem pogrubionym wyróżniono obiekty stanowiące własność miasta)

REJESTR ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH				
LP	OBIEKT	ADRES	NR REJESTRU	DATA WPISU
1	układ urbanistyczny oraz archeologiczne warstwy kulturowo-osadnicze, XV, XVIII		nr rej.: 683/A	07.07.1993 r.
2	zespół konkatedry z otoczeniem kościół par. pw. św. Stanisława BM	ul. Kardynała Mieczysława Ledóchowskiego	440/Wlkp/A	08.01.2007 r.
3	zespół konkatedry z otoczeniem grota Matki Boskiej przy kościele	ul. Kardynała Mieczysława Ledóchowskiego	440/Wlkp/A	08.01.2007 r.
4	zespół konkatedry z otoczeniem cmentarz przykościelny	ul. Kardynała Mieczysława Ledóchowskiego	440/Wlkp/A	08.01.2007 r.
5	zespół konkatedry z otoczeniem ogrodzenie przy kościele	ul. Kardynała Mieczysława Ledóchowskiego	440/Wlkp/A	08.01.2007 r.
6	zespół konkatedry z otoczeniem plebania	ul. Kardynała Mieczysława Ledóchowskiego	440/Wlkp/A	08.01.2007 r.
7	zespół konkatedry z otoczeniem ogród przy plebanii	ul. Kardynała Mieczysława Ledóchowskiego	440/Wlkp/A	08.01.2007 r.
8	zespół konkatedry z otoczeniem dom katolicki z podwórzem	ul. Kardynała Mieczysława Ledóchowskiego	440/Wlkp/A	08.01.2007 r.
9	zespół konkatedry z otoczeniem Konwikt Acybiskupi	ul. Kardynała Mieczysława Ledóchowskiego	440/Wlkp/A	08.01.2007 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

10	zespół konkatedry z otoczeniem wikariat z podwórzem	ul. Gimnazjalna 1	440/Wlkp/A	08.01.2007 r.
11	kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. pw. MB Królowej Polski	ul. Królowej Jadwigi 7	581/A	02.05.1969 r.
12	bóżnica, ob. Centrum Kultury „Forum Synagoga”	ul. Raszkowska	434/A	21.03.1988 r.
13	cmentarz rzym.-kat. d. farny ob. miejski	ul. Wrocławska	982/Wlkp/A	12.03.1987 r.
14	Ogrodzenie z dwiema bramami i częścią terenu cmentarza	ul. Wrocławska	982/Wlkp/A	23.02.2016 r.
15	Park Miejski, ob. Park 3 Maja	ul. 3 Maja	207/Wlkp/A	23.11.2004 r.
16	Ratusz	Rynek 1	342/Wlkp/A	02.06.2006 r.
17	Katolickie Gimnazjum Polskie. Ob. I LO im. J. Kompały i W. Lipskiego	ul. Gimnazjalna 9	700/A	22.08.1994 r.
18	Kasa Pożyczkowa, ob. Poczta Polska	ul. Kolejowa 22	846/Wlkp/A	15/09/2011 r.
19	Kasyno oficerskie	ul. Kolejowa 32	931/Wlkp/A	08.05.2014 r.
20	Ogrodzenie przy Kasynie	ul. Kolejowa 22	931/Wlkp/A	08.05.2014 r.
21	Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka	ul. Kościuszki 5	660/A	29.12.1992 r.
22	Dom Pomocy Społecznej im. Siostry M. Benodyny Koterbianki z podwórzem	ul. Partyzancka 8	341/Wlkp/A	02.06.2006 r.
23	Ogród przy Domu Pomocy Społecznej	ul. Partyzancka 8	341/Wlkp/A	02.06.2006 r.
24	Urząd Celny	ul. Partyzancka 32	899/Wlkp/A	19.07.2013 r.
25	Hotel Max Kutschker, ob. Hotel Polonia	Rynek 34	712/A	17.08.1995 r.
26	Sala restauracyjna	ul. Spichrzowa 26	715/A	20.09.1995 r.
27	Budynek mieszkalny	ul. Spichrzowa 26	715/A	20.09.1995 r.
28	Dom Niemiecki, tzw. Strzelnica Miejska	ul. Wolności 2a	844/A	08.09.2011 r.
29	Państwowe Gimnazjum Żeńskie, ob. II LO im. Władysława Reymonta	ul. Wrocławska 48	850/Wlkp/A	15.11.2011 r.
30	Szkoła Podstawowa im. Ewarysta Estkowskiego	ul. Wrocławska 51	728/A	10.07.1996 r.
31	Kamienica	ul. Gimnazjalna 20	705/A	21.11.1994 r.
32	Oficyna kamienicy	ul. Gimnazjalna 20	705/A	21.11.1994 r.
33	Willa tzw. „Zameczek”	ul. Grabowska 93	783/Wlkp/A	22.02.2010 r.
34	Kamienica	ul. Kaliska 36	690/A	05.01.1994 r.
35	Willa	ul. Kaliska 63	454/A	23.05.1988 r.
36	Kamienica	ul. Kolejowa 19	639/A	31.12.1991 r.
37	Kamienica	ul. Kościelna 9	714/A	05.09.1995 r.
38	Oficyna kamienicy	ul. Kościelna 9	714/A	05.09.1995 r.
39	Kamienica	ul. Partyzancka 19	710/A	21.12.1994 r.
40	Oficyna kamienicy	ul. Partyzancka 19	710/A	21.12.1994 r.
41	Kamienica wraz z	ul. Raszkowska 13	1008/Wlkp/A	22.09.2016 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

	gruntem pod budynkiem			
42	Kamienica	ul. Raszkowska 16	707/A	25.11.1994 r.
43	Kamienica	ul. Raszkowska 26	697/A	18.05.1994 r.
44	Willa	ul. Raszkowska 47	451/A	14.08.1986 r.
45	Kamienica	ul. Rynek 28	709/A	02.12.1994 r.
46	Kamienica	ul. Sienkiewicza 7	708/A	30.11.1994 r.
47	Dom wraz z gruntem pod budynkiem	ul. Wrocławska 46	1009/Wlkp/A	29.09.2016 r.
48	Bryła i elewacja budynku d. Zarządu Fabryki „Wagon” wraz z gruntem pod budynkiem	ul. Wrocławska 93	984/Wlkp/A	31.03.2016 r.
49	Kamienica	ul. Ludwika Zamenhofs 13 i 13a	212/Wlkp/A	14.12.2004 r.
50	Wodociągowa wieża ciśnieniowa - miejska	ul. Parkowa	718/Wlkp/A	19.11.2008 r.
51	Wodociągowa wieża ciśnieniowa - kolejowa	ul. Towarowa	953/Wlkp/A	11.02.2015 r.
52	Przepompownia ścieków	ul. Raczkowska 78	151/Wlkp/A	22.12.2003 r.

Zabytek nieruchomy wpisany do rejestru zabytków lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury narodowej może zostać uznany za **pomnik historii**. Ustanowienie pomnika historii następuje drogą **rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej** na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (art. 15, ust. 1 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Na terenie Miasta Ostrów Wlkp. nie występują zabytki uznane za Pomniki Historii.

2. Zabytki nieruchome w gminnej ewidencji zabytków

Ewidencję zabytków stanowią zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, zabytki nieruchome nie wpisane do rejestru zabytków oraz parki kulturowe.

Ewidencję zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi **wojewódzki konserwator zabytków** w formie kart ewidencyjnych (art. 22 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami), zaś **ewidencję z terenu gmin** prowadzi **wójt (burmistrz, prezydent miasta)** w formie zbioru kart adresowych zabytków, objętych wojewódzką ewidencją zabytków (art. 22 ust. 4).

Obok zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz parków kulturowych ochronę zabytków objętych gminną ewidencją uwzględnia się w

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wskazuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (art.19 ust. 1).

Ewidencja zabytków jest podstawą dla sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy (art. 21). Rozpoznanie zasobów i stanu zachowania obiektów zabytków pozwala na wskazanie zagrożeń oraz sposobów reagowania w celu ochrony i powstrzymania degradacji zewidencjonowanych zabytków oraz ich otoczenia. Dlatego obiekty te ujęte zostają w programach opieki oraz wskazane do ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Jeżeli gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami ustalenia tego programu uwzględnia się zarówno w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jak i w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (art. 19 ust. 2).

Gminna ewidencja zabytków miasta Ostrowa Wielkopolskiego przyjęta została Zarządzeniem Nr 506/VIII/2019 Prezydenta Miasta z dnia 19.06.2019 r. po uprzednim uzgodnieniu przez WUOZ w Poznaniu Delegatura w Kaliszu z dnia 10.06.2019 r. **Obejmuje ona 881 zabytkowe obiekty budowlane funkcjonujące samoistnie lub tworzące historyczne zespoły budowlane.** Wykaz obiektów zabytkowych z gminnej ewidencji zabytków zamieszczony został w aneksie nr 1.

3. Krajobraz kulturowy

Krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze (art. 3 pkt 14 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). W celu jego ochrony oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej cytowana wyżej ustawa przewiduje ochronę poprzez wpis do rejestru zabytków cennych kulturowo struktur przestrzennych – układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz krajobrazów kulturowych (art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. a i b).

Na terenie miasta Ostrowa Wielkopolski znajdują się następujące obszary objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków:

- układ urbanistyczny oraz archeologiczne warstwy kulturowo-osadnicze na obszarze miasta lokacyjnego Ostrowa wraz z otoczeniem. Układ ten został objęty ochroną

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków pod nr 683/A decyzją wojewódzkiego konserwatora zabytków z dnia 7 lipca 1993 r. Obszar wpisany do rejestru ograniczony jest ulicami: Marszałka Józefa Piłsudskiego, ks. J. Kompały, Głogowską, Henryka Sienkiewicza, Wojska Polskiego, Raszkowską, 60 Pułku Piechoty i Kaliską;

- park 3 Maja przy zbiegu ulic Tadeusza Kościuszki i 3 Maja;
- cmentarz rzymskokatolicki przy ulicy Wrocławskiej.

Na terenie parku i cmentarza ochroną konserwatorską objęty jest sposób zagospodarowania, rozplanowanie alejek, elementy małej architektury oraz układ szaty roślinnej i drzewostan.

W ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadzono także nową formę ochrony – **park kulturowy** (art. 7 pkt 3). Zgodnie z zapisami art. 16 ust. 1 utworzenie parku następuje w drodze uchwały rady gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków. Ochrona krajobrazu kulturowego powinna być komplementarna dla form ochronnych krajobrazu przyrodniczego, wynikających ze stosownych przepisów o ochronie przyrody. **Na terenie Miasta Ostrow Wielkopolski nie ustanowiono parku kulturowego.**

4. Zabytki ruchome

Zabytek ruchomy to rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych będących dziełem człowieka lub związanych z jego działalnością i stanowiących świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (art. 3 pkt 1 i 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Wpis do rejestru zabytku ruchomego może nastąpić na wniosek właściciela zabytku, natomiast w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia tego zabytku za granicę wojewódzki konserwator zabytków może dokonać wpisu z urzędu (art. 10 ust. 1 i 2).

Najistotniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego miasta Ostrowa Wielkopolskiego w odniesieniu do zabytków ruchomych stanowią: zespół wyposażenia kościoła parafialnego rzymskokatolickiego pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski pochodzący z lat 1770-1780, zespół wyposażenia kościoła parafialnego rzymskokatolickiego – konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa i

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Męczennika pochodzący z lat 1907-1910, zespół witraży z auli i na klatce schodowej Katolickiego Gimnazjum Polskiego, obecnie I liceum ogólnokształcącego im. J. Kompały i W. Lipskiego pochodzący z lat 80. XIX w. oraz zespół portretów na ścianach ww. gimnazjum, pochodzący z I. 20. XX w.

Szczegółowe dane statystyczne w przedmiotowym zakresie przedstawia tabela II.

Tabela II. Wojewódzki rejestr zabytków ruchomych z terenu miasta Ostrowa Wielkopolskiego – stan: październik 2022 r.

REJESTR ZABYTKÓW RUCHOMYCH			
LP	OBIEKT	NR REJESTRU	DATA WPISU
1	Dwa zespoły witraży w oknach auli i klatki schodowej we wnętrzu Katolickiego Gimnazjum Polskiego, ob. I LO im. J. Kompały i W. Lipskiego przy ul. Gimnazjalnej 1	116/B	30.12.1993 r.
2	Zespół portretów stanowiących element malarskiej dekoracji wnętrza auli Katolickiego Gimnazjum Polskiego, ob. I LO im. J. Kompały i W. Lipskiego przy ul. Gimnazjalnej 1	151/B	01.02.1995 r.
3	Wystrój i wyposażenie (5 obiektów) kościoła paraf. pw. NMP Królowej Polski przy ul. Królowej Jadwigi 7	156/Wlkp/B	06.07.2009 r.
4	Wystrój i wyposażenie (75 obiektów) kościoła paraf. pw. św. Stanisława BM przy ul. Kardynała Mieczysława Ledóchowskiego	454/Wlkp/B	29.09.2016 r.

Zabytek ruchomy o szczególnej wartości dla dziedzictwa kulturowego wpisuje się na Listę Skarbów Dziedzictwa, którą prowadzi minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (Art. 7, pkt. 1a oraz art. 14a, ust. 1 i 2 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Na terenie miasta Ostrowa Wielkopolskiego nie występują zabytki wpisane na Listę Skarbów Dziedzictwa.

Zabytki ruchome w zbiorach muzealnych

W Ostrowie Wielkopolskim od 1988 r. funkcjonuje Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego mające swoją siedzibę w zabytkowym budynku ostrowskiego Ratusza. Muzeum posiada przede wszystkim bogatą kolekcję zbiorów historycznych, na które składają się muzealia ukazujące przeszłość Ostrowa i powiatu ostrowskiego takie jak: dokumenty, fotografie, pieczęci, odznaki, sztandary i trofea związane z działalnością lokalnych urzędów, jednostek oświatowych, organizacji, stowarzyszeń i klubów, zrzeszeń itp. Równie bogaty zbiór tworzy zachowana dokumentacja

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

kartograficzna i ikonograficzna miasta i regionu od końca XIX w. do 1. poł. XX w. W posiadaniu Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego znajduje się zbiór instrumentów ludowych głównie z początku XX w. z prywatnej kolekcji Tadeusza Czwordona i jego rodziny tworzący ciekawy z etnograficznego punktu widzenia zespół eksponatów ukazujących muzyczne tradycje regionu ostrowskiego. Integralną częścią Muzeum jest Gabinet Grafiki Ekslibrysu posiadający szereg prac najwybitniejszych grafików z Polski i świata systematycznie wzbogacany pracami przekazywanymi przez artystów uczestniczących w cyklicznie organizowanych Międzynarodowych Biennale Małej formy Graficznej i Ekslibrysu oraz Międzynarodowych Wystaw Ekslibrysu Muzycznego.

5. Zabytki archeologiczne

Zabytek archeologiczny to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem (art. 3 pkt 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Zabytki archeologiczne są częścią dziedzictwa kulturowego. Na zasób zabytków archeologicznych składają się zarówno tzw. stanowiska archeologiczne, które obejmują obiekty archeologiczne i nawarstwienia kulturowe, jak i ruchome zabytki (przedmioty) z nich pochodzące. Europejska konwencja o ochronie archeologicznego dziedzictwa kulturowego uznaje je za źródło „zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych”.

Ostrów Wielkopolski leży w środkowej części Niziny Południowowielkopolskiej, w południowej części Wysoczyzny Kaliskiej, na północno-zachodnich stokach Wzgórz Wysockich. Przez północną część miasta przepływa lewy dopływ Prosny – Ołobok, której z kolei prawym dopływem jest niewielki, w przeważającej części skanalizowany ciek Struga Ostrowska (w całości w granicach miasta). Przez południowo-zachodnią część miasta przebiega dział wodny między dorzeciami Odry i Warty.

Najkorzystniejsze warunki dla osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego występowały w rejonie dolin rzek oraz zbiorników wodnych. Stanowiska archeologiczne koncentrują się głównie w ich rejonie.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Osadnictwo pradziejowe i wczesnośredniowieczne na terenie Ostrowa pojawia się głównie w rejonie rzeki Ołobok, oraz na północny wschód od zabudowań miasta.

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie Ostrowa Wielkopolskiego wiążą się z ludnością kultury łużyckiej przypadającej na okres 1200-500 p.n.e. Wielkopolskę pokrywała w tym czasie gęsta już sieć osadnicza tej kultury. Wyraźny wzrost osadnictwa notuje się w okolicach miasta w późnym okresie rzymskim (III-VI w. n.e.), kiedy to pojawia się ludność kultury przeworskiej. W VIII w. nastąpił rozwój osadnictwa wczesnośredniowiecznego i z tego okresu znana jest największa ilość stanowisk archeologicznych z Ostrowa Wielkopolskiego. W tym czasie kształtuje się obecny układ miejscowości, stanowiska średniowieczne i nowożytnie występujące w pobliżu miasta wyznaczają tym samym jego metrykę.

Podstawową metodą ewidencjonowania stanowisk archeologicznych jest ogólnopolski program badawczo-konserwatorski Archeologiczne Zdjęcie Polski (AZP), realizowany od 1978 r. Program ten systematyzuje dotychczasowy zasób wiedzy o rozpoznaniu archeologicznym terenu poprzez jego obserwację archeologiczną oraz uwzględnianie informacji zawartych w archiwach, zbiorach muzealnych, instytucjach i publikacjach. Należy jednak pamiętać, że zbiór dokumentacji AZP, reprezentujący ewidencję zasobów archeologicznych, jest otwarty i ciągle uzupełniany w procesie archeologicznego rozpoznania terenu. Do zbioru włączane są informacje o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, a także wszystkie bieżące informacje weryfikujące lub uzupełniające dotychczasowe dane. W ten sposób dokumentacja stanowisk archeologicznych utworzona metodą AZP jest źródłem najbardziej aktualnej wiedzy o terenie w zakresie występowania historycznych nawarstwień archeologicznych. Informacje o stanowiskach archeologicznych pozyskiwane są poprzez prowadzenie badań archeologicznych oraz dzięki przypadkowym odkryciom zgłaszanym służbom konserwatorskim lub instytucjom kultury przez znalazców. Teren miasta Ostrów Wielkopolski objęty jest dwoma arkuszami AZP: 68-35 i 68.36.

5.1. Zestawienie stanowisk archeologicznych z terenu miasta Ostrów Wielkopolski

Po przeprowadzeniu kwerendy zewidencjonowanych zabytków archeologicznych, zlokalizowanych na terenie Miasta Ostrów Wielkopolski można

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

wskazać jeden obiekt o własnej formie krajobrazowej. Jest to grodzisko z okresu późnego średniowiecza i nowożytności w obrębie tzw. Parceli Zacharzewskich. Obiekt ten wpisany jest do rejestru zabytków. W rejestrze zabytków figurują też warstwy kulturowo-osadnicze na obszarze miasta.

Tabela III. Obiekty archeologicznego dziedzictwa kulturowego z terenu miasta Ostrów Wielkopolski wpisane do rejestru zabytków (stan na październik 2022 r.)

REJESTR ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH			
LP	OBIEKT	NR REJESTRU	DATA WPISU
1	Warstwy kulturowo-osadnicze na obszarze miasta Ostrowa Wielkopolskiego	683/A	07.07.1993 r.
2	Grodzisko późnośredniowieczne i nowożytne przy ul. Wybickiego	346/Wlkp/C	07.04.1994 r.

W przypadku stanowiska archeologicznego wpisanego do rejestru zabytków istnieje zakaz prowadzenia wszelkich robót budowlanych oraz przemysłowych na jego terenie, prace porządkowe prowadzone w jego obrębie wymagają uzgodnienia z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Na terenie miasta Ostrów Wielkopolski zewidencjonowano **66 stanowisk archeologicznych**, na których występuje **87 faktów osadniczych**. Są to 3 grodziska, 42 osady, a także 36 punktów osadniczych oraz 5 cmentarzysk. Odrębnie wydzielić można warstwy archeologiczne na obszarze układu urbanistycznego miasta lokacyjnego Ostrowa Wielkopolskiego. Pod względem chronologii obiekty te pochodzą: z epoki kamienia – 4 obiekty (w tym 2 obiekty z okresu neolitu, jeden obiekt z okresu kultury pucharów lejkowatych i 1 obiekt określony jako pochodzący z kultury przedłużyckiej), z okresu kultury łużyckiej – 25 obiektów, z okresu kultury przeworskiej – 24 obiekty, z okresu średniowiecza – 27 obiektów (w tym z wczesnego średniowiecza – 16 obiektów, średniowiecza – 2 obiekty, późnego średniowiecza – 7 obiektów, przełomu późnego średniowiecza nowożytności – 2 obiekty) oraz z epoki nowożytnej – 5 obiektów. Chronologia jednego z obiektów została określona jako niepewna. Wykaz obiektów archeologicznych w gminnej ewidencji zabytków Ostrowa Wielkopolskiego zamieszczony został w aneksie nr 2,

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

natomiast zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenie miasta z podziałem na kategorie faktów osadniczych obrazuje poniższa tabela:

Tabela IV. Zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego z terenu miasta Ostrów Wielkopolski – stan: październik 2022 r.

Kategorie danych		Liczba ogólna	w rejestrze zabytków
1.	Stanowiska archeologiczne na terenie miasta Ostrów Wlkp.	66	
2.	Kategorie faktów osadniczych w obrębie stanowisk archeologicznych	87	2
	2.1. grodziska	3	1
	2.2. osady	42	–
	2.3. punkty osadnicze	36	–
	2.4. cmentarzyska płaskie	4	–
	2.5. Cmentarzysko kurhanowe	1	–
	2.6. Warstwy kulturowo-osadnicze na obszarze miasta	1	1

Źródło: Gminna ewidencja zabytków archeologicznych miasta Ostrów Wielkopolski[

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

**V. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów
dziedzictwa kulturowego miasta****1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków****1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków**

Zdecydowana większość spośród obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych znajduje się w dobrym i bardzo dobrym stanie zachowania i nie wymaga podjęcia większych prac. Są to m. in. następujące obiekty: zespół kościoła konkatedralnego p.w. św. Stanisława Biskupa i Męczennika oraz dawny kościół ewangelicki, obecnie rzym.-kat. pw. NMP Królowej Polski, a także budynki szkolne: I i II Liceum Ogólnokształcące i Zespół Szkół Specjalnych, zespół Domu Pomocy Społecznej przy ul. Partyzantów 8, budynek Poczty Polskiej, hotel „Polonia” oraz niektóre budynki mieszkalne – kamienice przy ul. Kościelnej 9, Zamenhoffa 13/13a oraz dom przy ul. Wrocławskiej 46.

Kilkanaście zabytków nieruchomych wymaga podjęcia prac konserwatorsko-remontowych. W grupie zabytków nieruchomych zakwalifikowanych do przeprowadzenia remontu kapitalnego w trybie niezwłocznym z uwagi na zły stan techniczny prac wskazać należy m. in. budynek dawnego Zarządu Fabryki Wagon przy ul. Wrocławskiej 93 oraz miejską wieżę ciśnień przy ul. Parkowej. Drobniejszych prac wymaga większość kamienic i innych budynków mieszkalnych.

Dane liczbowe odnośnie stanu zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie miasta Ostrów Wielkopolski, przedstawia zamieszczona poniżej tabela:

Tabela V. Stan zachowania obiektów z terenu miasta Ostrów Wielkopolski wpisanych do rejestru zabytków – stan: październik 2022 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Obiekt	Ocena stanu zachowania
Kościół konkatedralny pw. św. Stanisława BM, ul. Gimnazjalna 1 (Zespół sakralny Konkatedry)	dobry
Wikariat z podwórzem, ul. Gimnazjalna 1 (Zespół sakralny Konkatedry)	bardzo dobry
Grota Matki Boskiej przy kościele konkatedralnym pw. św. Stanisława BM, ul. Gimnazjalna 1 (Zespół sakralny Konkatedry)	dobry
Ogrodzenie przy kościele konkatedralnym pw. św. Stanisława BM, ul. Gimnazjalna 1 (Zespół sakralny Konkatedry)	dobry
Plebania z ogrodem, ul. kard. M. Ledóchowskiego 2 (Zespół sakralny Konkatedry)	bardzo dobry
Ogród przy plebanii, ul. kard. M. Ledóchowskiego 2 (Zespół sakralny Konkatedry)	dobry
Dom katolicki z podwórzem, ul. kard. M. Ledóchowskiego 4 (Zespół sakralny Konkatedry)	dobry
Konwikt Arcybiskupi, ul. kard. M. Ledóchowskiego 6 (Zespół sakralny Konkatedry)	bardzo dobry
Ogród przy Konwikcie Arcybiskupim, ul. kard. M. Ledóchowskiego 6 (Zespół sakralny Konkatedry)	dobry
Zbór ewangelicki, ob. kościół rzymskokatolicki pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski, ul. Królowej Jadwigi 7	bardzo dobry
Cmentarz rzymskokatolicki farny, ob. miejski ul. Wrocławska	dobry
Ogrodzenie cmentarza rzymskokatolickiego farnego, ob. miejskiego ul. Wrocławska	dobry
Katolickie Gimnazjum Polskie, Państwowe Gimnazjum Męskie, ob. I LO im. J. Kompały i W. Lipskiego, ul. Gimnazjalna 9	dobry
Kasa Pożyczkowa, ob. Poczta Polska, ul. Kolejowa 22	dobry
Kasyno oficerskie wraz z ogrodzeniem, ul. Kolejowa 32	dobry
Ogrodzenie przy kasynie oficerskim, ul. Kolejowa 32	dobry
Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka, ul. Tadeusza Kościuszki 5	bardzo dobry
Dom Pomocy Społecznej im. Siostry M. Benodyny Koterbianki. podwórze i ogród, ul. Partyzancka 8	dobry
Ogród przy Domu Pomocy Społecznej im. Siostry M. Benodyny Koterbianki,	dobry

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

ul. Partyzancka 8	
Urząd Celny, ul. Partyzancka 32	bardzo dobry
Hotel „Max Kutschker”, hotel „Polski”, ob. Hotel „Polonia”, Rynek 32	bardzo dobry
Sala restauracyjna, ul. Spichrzowa 26	dostateczny
Budynek mieszkalny, ul. Spichrzowa 26	dobry
Państwowe Gimnazjum Żeńskie im. Emilii Szczeniackiej, ob. II Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Reymonta ul. Wrocławska 48	dobry
Kamienica, ul. Gimnazjalna 20	bardzo dobry
Oficyna przy kamienicy, ul. Gimnazjalna 20	dobry
Willa, tzw. „Zameczek” ul. Grabowska 93	dobry
Kamienica, ul. Kaliska 36	dobry
Willa, ul. Kaliska 63	dostateczny
Kamienica, ul. Kolejowa 19	dobry
Kamienica, ul. Kościelna 9	bardzo dobry
Oficyna przy kamienicy, ul. Kościelna 9	bardzo dobry
Kamienica ul. Partyzancka 19	dobry
Oficyna przy kamienicy, ul. Partyzancka 19	dobry
Kamienica, ul. Raszkowska 13	dobry
Kamienica, ul. Raszkowska 16	bardzo dobry
Kamienica, ul. Raszkowska 26	dostateczny
Willa, ul. Raszkowska 47	dobry
Kamienica, Rynek 28	bardzo dobry
Kamienica, ul. Henryka Sienkiewicza 7	dobry
Dom, ul. Wrocławska 46	bardzo dobry
Kamienica, ul. Ludwika Zamenhoffa 13 i 13a	bardzo dobry
Wodociągowa wieża ciśnień – miejska, ul. Parkowa	dostateczny
Wodociągowa wieża ciśnień – kolejowa, ul. Towarowa	dostateczny
Przepompownia ścieków, ul. Raszkowska 78	bardzo dobry
Bryła i elewacje budynku dawnego Zarządu Fabryki „Wagon” ul. Wrocławska 93	dostateczny

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

UWAGA:

Powyższe zestawienie nie obejmuje stanu zachowania obiektów wpisanych do rejestru stanowiących własność Miasta Ostrow Wielkopolski. Szczegółowy stan zachowania tych obiektów został opisany w punkcie 7 rozdz. VII niniejszego opracowania.

1.2. Stan zachowania zabytków nieruchomych ujętych w gminnej ewidencji zabytków

Zdecydowaną większość zabytków nieruchomych ujętych w gminnej ewidencji zabytków stanowią obiekty budownictwa mieszkaniowego. Duże nagromadzenie wartościowych pod względem architektonicznym kamienic i domów w śródmieściu Ostrowa Wielkopolskiego podnosi atrakcyjność miasta. Należy jednak stwierdzić, iż w wyniku wieloletnich zaniedbań wiele z nich pozostaje w złym stanie technicznym, wymagającym podjęcia natychmiastowych działań remontowych i modernizacyjnych w celu podniesienia standardu ich użytkowania.

Analiza struktury własnościowej zabytkowych obiektów w centrum miasta wskazuje zdecydowaną przewagę budynków prywatnych nad komunalnymi. Ogólna ocena stanu zachowania tych budynków budzi niepokój: stan wielu zabytków ocenić można jako średni lub poniżej średniej. Obiekty te wymagają przeprowadzenia pilnych prac remontowych.

1.3. Stan zachowania zabytków ruchomych

Jak wynika z opracowanego w 2004 r. przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków „Raportu o stanie zachowania zabytków w województwie wielkopolskim” zespoły zabytków ruchomych znajdujące się w kościołach rzymskokatolickich posiadają dobry stan zachowania i nie wymagają poważniejszych interwencji konserwatorskich.

1.4. Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego

Stanowiska archeologiczne nie wpisane do rejestru zabytków, ujawnione głównie podczas badań archeologicznych, w tym powierzchniowych metodą AZP, stanowią podstawową i najliczniejszą grupę, która składa się na archeologiczne

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

dziedzictwo kulturowe miasta. Najlepiej zachowane są stanowiska archeologiczne położone na nieużytkach i terenach niezabudowanych.

Mimo że teren miasta był przedmiotem archeologicznych badań powierzchniowych w ostatnich dwóch dekadach XX wieku, ustalenie aktualnego stanu zachowania archeologicznego dziedzictwa kulturowego, w tym weryfikacja zasobów archeologicznych, wymagają powtórnego przeprowadzenia badań AZP.

2. Obszary największego zagrożenia dla zabytków w mieście

2.1. Obszary największego zagrożenia zabytków nieruchomych

- **najbardziej zagrożone zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków: obiekty przemysłowe i kolejowe** – budynek d. Zarządu fabryki „Wagon” przy ul. Wrocławskiej, miejska wieża ciśnień przy ul. Parkowej i kolejowa wieża ciśnień przy ul. Towarowej. W obrębie miasta Ostrow Wielkopolski znajduje się także zabytkowy **cmmentarz** przy ul. Wrocławskiej z licznymi nagrobkami wymagający podjęcia pilnych prac restauratorskich;
- **niewłaściwy stan zagospodarowania i niewłaściwy stan techniczny budynków (gł. kamienic mieszkalno-usługowych) pozostających w ewidencji konserwatorskiej usytuowanych w najstarszej i najcenniejszej pod względem zabytkowym części historycznego układu urbanistycznego miasta Ostrowa Wielkopolskiego;**

2.2. Obszary największego zagrożenia zabytków ruchomych

Brak zagrożeń dla zabytków ruchomych na terenie miasta, poza faktem, iż niektóre kościoły, w których występuje zabytkowe wyposażenie, nie posiadają systemów sygnalizacji przeciwpożarowej i przeciwlamaniowej.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

2.3. Obszary największego zagrożenia dziedzictwa archeologicznego

Największym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych oraz archeologicznych nawarstwień kulturowych na terenie miasta są wszelkie inwestycje związane z zabudowywaniem i zagospodarowywaniem terenu wymagającymi prowadzenia szerokopłaszczyznowych prac ziemno-budowlanych. Wiele zagrożeń wynika z przyspieszonego rozwoju gospodarczego, związanego z rozwojem budownictwa na obrzeżach ośrodków osadniczych czy budową dróg. Na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Ostrowa Wielkopolskiego na lata 2022-2045 (ostatnia wersja ze zmianami przyjęta Uchwałą nr XLVII/514/2022 Rady Miasta Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 20 kwietnia 2022 r. do grupy tego typu inwestycji planowanych do realizacji w latach 2023–2026 zaliczyć należy m. in.:

1. w zakresie budowy infrastruktury technicznej i drogowej:
 - a) północny odcinek ramy komunikacyjnej – unowocześnienie sieci komunikacyjnej miasta;
 - b) układ drogowy między ul. Dębową i ul. Bukową – unowocześnienie sieci komunikacyjnej miasta;
 - c) ul. Śródkowa – unowocześnienie sieci komunikacyjnej miasta;
 - d) retencja, odprowadzanie wód opadowych i roztopowych – kolektor ul. Harcerska-Reymonta – poprawa bezpieczeństwa powodziowego oraz retencji wód;
 - e) rozbudowa drogi gminnej między ul. Grunwaldzką i ul. Limanowskiego w ciągu północnej ramy komunikacyjnej – unowocześnienie sieci komunikacyjnej miasta;
 - f) ul. Dobra – unowocześnienie sieci komunikacyjnej miasta;
 - g) przebudowa ul. Głogowskiej, Kościuszki i Wrocławskiej wraz z zagospodarowaniem terenów zielonych – unowocześnienie sieci komunikacyjnej miasta;
 - h) przebudowa odcinka ul. Wrocławskiej wraz z przywróceniem parametrów użytkowych wiaduktu drogowego i budową ronda – integracja układu ścieżek rowerowych oraz poprawa warunków ruchu;

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- i) przebudowa rowu melioracyjnego R-2 w rejonie ul. Torowej, ul. A. Osieckiej i ul. Cz. Niemena – poprawa bezpieczeństwa powodziowego oraz retencji wód.

2. w zakresie robót ogólnobudowlanych i ochrony środowiska:

- a) budowa centrum treningowo-sportowego w rejonie ulic Okólnej, Składowej i Kilińskiego;
- b) program budowy mieszkań „Integracja międzypokoleniowa”;
- c) modernizacja stadionu przy ul. J. Kusocińskiego – zwiększenie bazy sportowej miasta.

W celu ochrony stanowisk archeologicznych oraz pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych niezbędne jest uzgadnianie przez inwestorów wymogów konserwatorskich przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wskazania zawarte w decyzji w sprawie wpisania do rejestru zabytków układu urbanistycznego Ostrowa Wielkopolskiego nakazują także szczególną ochronę pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych w obrębie granic miasta objętych wpisem do rejestru. Przebudowa układów urbanistycznych prowadzi często do naruszenia średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych. W związku z tym wszystkie prace ziemne wymagają jednoczesnego prowadzenia badań archeologicznych. Wyniki badań stanowią jedyną dokumentację następujących po sobie epizodów osadniczych na danym terenie. Pozwalają skorygować, uszczegółowić i potwierdzić dane ze źródeł pisanych. Pozyskany w trakcie badań materiał ruchomy umożliwia uzupełnienie danych o kulturze materialnej regionu.

3. Uwarunkowania wynikające ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta

Pierwotny dokument obejmujący zagadnienia z zakresu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrów Wielkopolski stanowi „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Ostrów Wielkopolski” opracowane w końcu I. 90. XX w. i przyjęte Uchwałą Nr XIV/269/2000 Rady Miejskiej

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 24 lutego 2000 r. Powyższy dokument stał się podstawą dla dokonywanych w jego zakresie późniejszych zmian z aktualnie obowiązującą „Zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Ostrów Wielkopolski” przyjętą Uchwałą Nr XIII/164/2019 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 25 września 2019 r.

W omawianym opracowaniu uznano, że nadrzędnym celem rozwoju miasta jest poprawa szeroko pojętej jakości życia jego mieszkańców, któremu należy podporządkować wszelkie działania władz samorządowych. Realizacja tego celu winna się odbywać z uwzględnieniem m. in. równowagi między rozwojem miasta a ochroną walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Przyjęte w Studium ustalenia spełniają warunki określone w art. 10 ust. 1 pkt 2, 3, 4 i 9 oraz ust. 2 pkt 2, 3, 4 i 14 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późniejszymi zmianami), a także w art. 18 ust. 1–2 i art. 19 ust. 1–3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tj. uwzględniają uwarunkowania wynikające ze stanu krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, a także określają obszary i zasady ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w zakresie określonym cytowanymi wyżej ustawami oraz w zakresie wynikającym z zasad ochrony konserwatorskiej obszarów i obiektów o wartościach kulturowych.

W odniesieniu do zabytkowych obszarów i obiektów stanowiących istotną część zachowanego do dnia dzisiejszego materialnym dziedzictwa kulturowego miasta Ostrowa Wielkopolskiego ww. Zmiana studium zawiera scharakteryzowane poniżej informacje. W rozdziale 1: **Uwarunkowania** w punkcie 1.4. zatytułowanym **Stan dziedzictwa kulturowego zabytków i dóbr kultury współczesnej** w podpunkcie 1.4.1: Rejestr zabytków umieszczony został wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków zlokalizowanych na terenie miasta. W kolejnym podpunkcie 1.4.2: przedstawiono obiekty z terenu miasta, które ujęte zostały w Gminnej Ewidencji Zabytków. Oba wykazy wymagają aktualizacji. W następnym podpunkcie 1.4.3: Strefy ochronne wskazano na szereg stref ochrony konserwatorskiej wyznaczonych w części graficznej „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Ostrów Wielkopolski”, a także umieszczono wzmiankę o gminnym programie opieki nad zabytkami.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

W treści rozdziału 2. zatytułowanego **Kierunki zagospodarowania przestrzennego** sformułowany zostaje szereg zasad dotyczących obiektów zabytkowych objętych poszczególnymi formami ochrony konserwatorskiej. Zasady te zostały szczegółowo dookreślone w ramach zapisów umieszczonych w punkcie 2.3. zatytułowanym **Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej**, w następujących podpunktach:

Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej

Na terenie Ostrowa Wielkopolskiego wyznaczono strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej, obejmującą zespół historycznej zabudowy śródmiejskiej i warstwy archeologiczne. Strefę ukazano w części graficznej Zmiany studium "Kierunki zagospodarowania przestrzennego". W strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej obowiązują następujące ustalenia:

- a) nakaz uzyskania decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla wszelkich zamierzeń i działań inwestycyjnych;
- b) nakaz zachowania historycznego układu przestrzennego, w tym: rozplanowania: ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych, zieleni, a także form i gabarytów budynków oraz wystroju elewacji;
- c) nakaz konserwacji i utrzymania w dobrym stanie technicznym zachowanych elementów układu przestrzennego;
- d) dopuszcza się rozszerzenie lub uzupełnienie istniejących form zainwestowania terenów oraz obiektów pod warunkiem, że nie będzie ono kolidować z ich historycznym charakterem;
- e) nakaz podtrzymania historycznie utrwalonych funkcji obiektów i terenów oraz dostosowanie współczesnego przeznaczenia do wartości zabytkowych zespołu i jego poszczególnych elementów;
- f) zakaz lokalizacji nowych naziemnych lub napowietrznych sieci infrastruktury technicznej. Ponadto dla strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej opracowano gminny program opieki nad zabytkami dla miasta Ostrów Wielkopolski, który określa działania i projekty służące rewaloryzacji i rewitalizacji zabytkowej tkanki w historycznym centrum miasta (w tym turystyczno-dydaktyczny szlak 600-lecia Ostrowa Wielkopolskiego prowadzący wzdłuż ul. Raszkowskiej od Starej Przepompowni do Rynku) oraz wskazuje instrumenty ich realizacji.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Zabudowa o wysokich walorach historycznych

Osiedle Robotnicze zlokalizowane między ul. Waryńskiego, ul. Dalbora, ul. Paderewskiego i ul. Piłsudskiego stanowi zespół zabudowy o wysokich walorach historycznych, który należy objąć ochroną. Ochrona ta powinna polegać na przestrzeganiu następujących ustaleń:

- a) nakaz zachowania historycznego układu przestrzennego, w tym: rozplanowania: ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych, zieleni, a także form i gabarytów budynków oraz wystroju elewacji;
- b) nakaz konserwacji i utrzymania w dobrym stanie technicznym zachowanych elementów układu przestrzennego;
- c) dopuszcza się rozszerzenie lub uzupełnienie istniejących form zainwestowania terenów oraz obiektów pod warunkiem, że nie będzie ono kolidować z ich historycznym charakterem;
- d) zakaz lokalizacji nowych naziemnych lub napowietrznych sieci infrastruktury technicznej.

Strefy ochrony archeologicznej

Kilka obszarów w Ostrowie Wielkopolskim podlega ochronie archeologicznej – ich orientacyjny zasięg pokazano w części graficznej Zmiany studium "Kierunki zagospodarowania przestrzennego". Dokładny zasięg stref ochrony konserwatorskiej należy określić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W granicach strefy ochrony archeologicznej ustala się obowiązek:

- a) poprzedzenia wszelkich prac ziemnych badaniami archeologicznymi;
- b) zabezpieczenia nadzoru archeologicznego przy prowadzonych robotach ziemnych.

Rejestr zabytków

Obiekty ujęte w rejestrze zabytków wymieniono w rozdziale "Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej". Dla obiektów znajdujących się w rejestrze zabytków – w tym również obiektów zlokalizowanych na terenie śródmieścia wpisanego w rejestr zabytków – obowiązują następujące ustalenia:

- a) prace remontowe, zmiany własności, zmiany funkcji i przeznaczenia obiektów uzależnione są od decyzji właściwego konserwatora zabytków;

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- b) zakaz obudowy elewacji okładzinami z tworzyw sztucznych;
- c) zachowanie formy oraz tradycyjnego pokrycia dachu; jeśli warunki techniczne nie pozwalają na zachowanie tradycyjnego pokrycia dachu, dopuszcza się stosowanie blachy lub papy termozgrzewalnej.

Gminna ewidencja zabytków

Gminna ewidencja zabytków podlega okresowej aktualizacji. Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków w styczniu 2010 r. wymieniono w załączniku do Zmiany studium. Obowiązują dla nich następujące ustalenia:

- a) zakaz obudowy elewacji okładzinami z tworzyw sztucznych;
- b) zachowanie formy i pokrycia dachu; w przypadku nieoryginalnego pokrycia, nowe pokrycie może być wykonane z dachówki ceramicznej lub z materiału przypominającego dachówkę ceramiczną.

Dobra kultury współczesnej

Na terenie Ostrowa Wielkopolskiego nie występują dobra kultury współczesnej wymagające ochrony.

4. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta

Sytuacja w zakresie planowania przestrzennego na terenie Ostrowa Wielkopolskiego w sensie istnienia dokumentów planistycznych w postaci miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest zróżnicowana. Istnieje 78 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczących wybranych fragmentów miasta. Dla pozostałych terenów, gdzie przewidziano wykonanie takich planów, są one na etapie opracowywania lub podjęcia stosownej uchwały.

Spośród obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego największe znaczenia dla ochrony dziedzictwa kulturowego miasta Ostrowa Wielkopolskiego mają:

1. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego w części dotyczącej rurociągów tłocznych ścieków sanitarnych, kabli teletechnicznych oraz energetycznych SN, NN z pompowni przy ul. Gdańskiej w

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Ostrowie Wielkopolskim do oczyszczalni ścieków w Rąbczynie zatwierdzona Uchwałą nr XXIV/436/2001 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 27 kwietnia 2001 r.

2. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego w zakresie przebiegu ulicy Strzeleckiej pomiędzy ulicą Klasztorną a Kamienną zatwierdzona Uchwałą nr XXXI/546/2002 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 21 lutego 2001 r.

3. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego dla północnego odcinka obejścia miasta w ciągu drogi krajowej nr 11 zatwierdzona Uchwałą nr VIII/104/2003 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 25 kwietnia 2003 r.

4. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego obszaru w rejonie ul. Brzozowej zatwierdzona Uchwałą nr IX/128/2003 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 17 czerwca 2003 r.

5. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ulicy Raszkowskiej zatwierdzony Uchwałą nr X/132/2003 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 29 lipca 2003 r.

6. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego obszaru w rejonie ul. Paderewskiego zatwierdzona Uchwałą nr XI/158/2003 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 16 września 2003 r.

7. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego obszaru w rejonie ulicy Drzymały zatwierdzony Uchwałą nr XIV/194/2003 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 2 grudnia 2003 r.

8. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego obszaru w rejonie ulicy Strzeleckiej zatwierdzony Uchwałą nr XIV/198/2003 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 2 grudnia 2003 r.

9. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Torowej zatwierdzony Uchwałą nr XXIII/336/2004 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2004 r.

10. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego w rejonie ul. Wilczej zatwierdzony Uchwałą nr XXIII/337/2004 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2004 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

11. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego obszaru w rejonie Starego Torowiska zatwierdzony Uchwałą nr XXVIII/401/2005 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 30 marca 2005 r.
12. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ulicy Osiedlowej zatwierdzony Uchwałą nr XXXIII/476/2005 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 27 września 2005 r.
13. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ulicy Wańkowicza zatwierdzony Uchwałą nr XXXIV/491/2005 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 25 października 2005 r.
14. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ulicy Gorzyckiej zatwierdzony Uchwałą nr XXXVIII/554/2006 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 28 lutego 2006 r.
15. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego w rejonie ulicy Wiśniowej – część B zatwierdzony Uchwałą nr XLII/606/2006 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 22 czerwca 2006 r.
16. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego w rejonie ulicy Dębowej zatwierdzony Uchwałą nr XLIII/632/2006 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 22 sierpnia 2006 r.
17. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Torowej zatwierdzona Uchwałą nr III/36/2006 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 28 grudnia 2006 r.
18. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu pomiędzy ul. Kaliską a ul. Nowa Krępa zatwierdzony Uchwałą nr XI/155/2007 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 30 sierpnia 2007 r.
19. Miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Kaliskiej zatwierdzony Uchwałą nr XX/263/2008 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2008 r.
20. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Wiśniowej – część B zatwierdzona Uchwałą nr XXVI/378/2008 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 30 października 2008 r.
21. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu pomiędzy ul. Wojska Polskiego a ul. Kolejową zatwierdzony

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Uchwałą nr XXXI/428/2009 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 29 stycznia 2009 r.

22. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu przy ul. Kościuszki zatwierdzony Uchwałą nr XXXI/429/2009 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 29 stycznia 2009 r.

23. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Krętej zatwierdzony Uchwałą nr XXXIII/475/2009 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 31 kwietnia 2009 r.

24. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu przy ulicach Grabowska – Nowa Krępa zatwierdzony Uchwałą nr XLII/546/2009 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z 26 listopada 2009 r.

25. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ulicy Wylotowej zatwierdzony Uchwałą nr XLIV/571/2010 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 4 lutego 2010 r.

26. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ulicy Browarnej zatwierdzona Uchwałą nr XLVII/274/2010 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 4 listopada 2010 r.

27. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Łanowej zatwierdzony Uchwałą nr VIII/87/2011 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 26 maja 2011 r.

28. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Wiśniowej – część A zatwierdzona Uchwałą nr XVIII/195/2012 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 29 marca 2012 r.

29. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego dla działek nr 29, 11/2, 17/2 z obrębu 38 zatwierdzony Uchwałą nr XVIII/196/2012 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 29 marca 2012 r.

30. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Dworcowej zatwierdzona Uchwałą nr XXVI/255/2012 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 11 października 2012 r.

31. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego dla ulicy łączącej ul. M. Kopernika z ul. I. Paderewskiego zatwierdzona Uchwałą nr XLIV/437/2013 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 30 grudnia 2013 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

32. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu pomiędzy ul. Kaliską a ul. Nowa Krępa zatwierdzona Uchwałą nr XLVIII/474/2014 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 24 kwietnia 2014 r.
33. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Sadowej zatwierdzony Uchwałą nr XI/121/2015 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 26 sierpnia 2015 r.
34. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego dla działek 13/2, 14/2, 14/7 z obrębu 105 zatwierdzony Uchwałą nr XII/143/2015 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 30 września 2015 r.
35. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego dla działek 6/4, 6/8, 7/3 i 8 z obrębu 0136 zatwierdzony Uchwałą nr XXVI/310/2016 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 27 października 2016 r.
36. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Kujawskiej zatwierdzony Uchwałą nr XXXIII/390/2017 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2017 r.
37. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Łanowej zatwierdzony Uchwałą nr XLVI/552/2018 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 28 marca 2018 r.
38. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Topolowej zatwierdzony Uchwałą nr XVII/199/2019 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 27 listopada 2019 r.
39. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu w rejonie ul. Miodowej zatwierdzony Uchwałą nr XXVI/307/2020 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 25 września 2020 r.
40. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrowa Wielkopolskiego terenu położonego między ul. Grabowską i ul. Olszynową zatwierdzony Uchwałą nr XLVIII/526/2022 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego z dnia 25 maja 2022 r.

W wymienionych planach przyjęto m. in. następujące zapisy w zakresie realizacji ochrony dziedzictwa kulturowego na terenie miasta:

- 1) należy dążyć do zachowania historycznych układów przestrzennych, w tym powiązań komunikacyjnych, ogrodzeń, zieleni parkowej i przydrożnej,

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- 2) prace rewaloryzacyjne, polegające na nadawaniu współczesnych standardów użytkowych zabudowie istniejącej, zabudowę ubytków i wolnych parcel, należy prowadzić z zachowaniem najważniejszych wartości historycznych i estetycznych w oparciu o uzgodnienie z właściwym terytorialnie konserwatorem zabytków,
- 3) w stosunku do nowych i modernizowanych niezabytkowych budynków obowiązuje zasada nawiązywania do sąsiedniej zabytkowej (sposobem usytuowania budynków na działce, zachowaniem linii zabudowy, gabarytami),
- 4) dopuszcza się rozbiórki budynków znajdujących się w ewidencji konserwatorskiej, po uprzednim uzasadnieniu celowości takiego wniosku i otrzymaniu pozytywnej opinii właściwego terytorialnie konserwatora zabytków,
- 5) wszelkie prace w obrębie obszaru ochrony konserwatorskiej i terenu zabytkowego należy uzgodnić z właściwym terytorialnie konserwatorem zabytków,
- 6) prowadzenie wszelkich prac ziemnych w rejonie potencjalnych stanowisk archeologicznych winno się odbywać pod nadzorem archeologicznym,
- 7) w obszarze śródmieścia znajduje się strefa bogatego osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego, w związku z tym, w przypadku odkrycia obiektów archeologicznych, prace ziemne na obszarze występowania stanowisk wymagają badań archeologicznych w zakresie uzgodnionym z właściwym terytorialnie konserwatorem zabytków; obowiązują zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków uregulowane przepisami odrębnymi,
- 8) wszelkie prace ziemne związane z realizacją inwestycji wymagają przeprowadzenia badań archeologicznych, po uprzednim uzgodnieniu ich zakresu oraz sposobu wykonania z właściwym terytorialnie konserwatorem zabytków przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.

Przyjęte w wymienionych planach miejscowych ustalenia spełniają warunki określone w art. 15 ust. 1 pkt 2, 3, 4, 7 i 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także w art. 18 ust. 1–2 i art. 19 ust. 1–3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tj. uwzględniają zasady ochrony krajobrazu

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

kulturowego, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, granice i sposoby zagospodarowania terenów i obiektów podlegających ochronie ze względu na reprezentowane przez nie wartości kulturowe oraz szczegółowe zasady zagospodarowania terenów o wartościach kulturowych w zakresie określonym cytowanymi wyżej ustawami oraz w zakresie wynikającym z zasad ochrony konserwatorskiej obszarów i obiektów o wartościach kulturowych.

5. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej

Na terenie miasta nie wskazano żadnych obszarów podlegających ochronie prawnej na podstawie przepisów o ochronie przyrody z uwagi na ich walory przyrodnicze, nie planuje się też utworzenia obszarów przeznaczonych do ochrony w formie rezerwatowej. Na terenie miasta znajduje się dwanaście obiektów uznanych za pomniki przyrody. Są to:

- Drzewo gatunku lipa srebrzysta odmiany warszawskiej, rosnące na terenie parku miejskiego przy ul. Grabowskiej, na jego wschodnim skraju (nr rej. 462);
- Drzewo gatunku klon srebrzysty, rosnące na terenie Parku Miejskiego, na północno-zachodnim jego skraju (nr rej. 587);
- Drzewo gatunku grusza dzika, rosnące na terenie Parku im. 3 Maja, ok. 50 m od ulicy (nr rej. 584);
- Drzewo gatunku klon srebrzysty rosnące na terenie Parku im. 3 Maja, ok. 100 m od jego północnego skraju (nr rej. 586);
- Drzewo gatunku lipa Moltkego rosnące na terenie niewielkiego Parku im. Jana Kilińskiego, (nr rej. 588);
- Drzewo gatunku cis pospolity rosnące przed budynkiem II Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Wrocławskiej, (nr rej. 593);
- Pnącze gatunku bluszcz pospolity rosnące na terenie cmentarza ewangelickiego przy ul. Grabowskiej, (nr rej. 575);
- Drzewo gatunku dąb szypułkowy rosnące w lesie, przy północnym brzegu zbiornika Piaski-Szczygliczka, (nr rej. 550);
- Drzewo gatunku wiąz szypułkowy rosnące przy ul. Limanowskiego, (nr rej. 576);
- Drzewo gatunku dąb szypułkowy rosnące przy ul. Dalekiej, przy zajeździe Borowianka (nr rej. 606);

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- Drzewo gatunku dęb szypułkowy rosnące na terenie prywatnej posesji przy ul. Poznańskiej nr 121, (nr rej. 551);
- Pęknięty, pusty pień drzewa gatunku dęb bezszypułkowy na terenie prywatnym przy ul. Poznańskiej, (nr rej. 511).

6. Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych

Miasto Ostrów Wielkopolski posiada aktualny miejski plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych opracowany w 2005 r. przez Prezydenta Miasta Ostrowa Wielkopolskiego w oparciu o zasady określone w Rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r. nr 212, poz. 2153).

Miejski plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych przed jego wdrożeniem do realizacji został uzgodniony z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków pismem z dn. 26 maja 2006.

Miejski plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych jako dokument będący integralną częścią planów obrony cywilnej poddawany był okresowej aktualizacji. Również w czasie obowiązywania Programu opieki nad zabytkami Miasta Ostrowa Wielkopolskiego na lata 2023-2026 plan będzie corocznie aktualizowany.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

VI. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Ostrowa Wielkopolskiego

Cele gminnych programów opieki nad zabytkami wskazane zostały w art. 87 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W szczególności obejmują one:

- 1) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- 2) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- 3) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- 4) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- 5) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
- 6) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

VII. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Ostrów Wielkopolski**1. Gminna ewidencja zabytków****1.1. Aktualizacja gminnej ewidencji zabytków nieruchomych**

- Systematyczne uzupełnianie kart miejskiej ewidencji zabytków nieruchomych o uzyskane dane i dokumentację fotograficzną.

1.2. Aktualizacja gminnej ewidencji zabytków archeologicznych

- Systematyczne uzupełnianie kart miejskiej ewidencji zabytków archeologicznych w formie kart ewidencyjnych stanowisk archeologicznych o uzyskane dane. Pełne zestawienie stanowisk archeologicznych na terenie miasta Ostrowa Wielkopolskiego znajduje się w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Poznaniu – Delegatura w Kaliszu. Jest ono aktualizowane na podstawie rozpoznania terenowego prowadzonego w ramach programu badawczo-konserwatorskiego Archeologiczne Zdjęcie Polski.

2. Wyznaczenie stref ochrony stanowisk archeologicznych

Strefy ochrony stanowisk archeologicznych na terenie Ostrowa Wielkopolskiego określone zostały w trakcie wykonywania miejskiej ewidencji zabytków archeologicznych.

W celu ochrony stanowisk archeologicznych i archeologicznych nawarstwień kulturowych, podczas inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, należy ujmować zagadnienia związane z ochroną zabytków archeologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy i decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz należy respektować zapisy dotyczące ochrony

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

zabytków archeologicznych w opiniach i decyzjach Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

3. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych

1. Rozpowszechnienie informacji na temat zabytków nieruchomych z terenu miasta.

2. Udostępnienie miejskiej ewidencji zabytków oraz niniejszego „Programu opieki nad zabytkami miasta Ostrów Wielkopolski na lata 2023–2026” na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Ostrowie Wielkopolskim.

3. Współpraca z instytucjami wprowadzającymi dodatkowe oznakowania na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich w celu ułatwienia dojazdu do tych obiektów.

4. Ustalenie z właścicielami obiektów zabytkowych możliwości i zasad ich udostępniania.

5. Promocja szlaków pieszych i rowerowych o zasięgu powiatowym i wojewódzkim przebiegających przez miasto Ostrów Wielkopolski, w tym południowego odcinka szlaku Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej (TTR-5).

4. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

1. Włączenie tematyki opieki i ochrony zabytków do zajęć dydaktycznych w szkołach podstawowych i gimnazjalnych prowadzonych przez miasto.

2. Wdrażanie do zajęć szkolnych pojęć związanych z krajobrazem kulturowym miasta i regionu.

3. Informowanie młodzieży szkolnej o zasobach krajobrazu kulturowego miasta, powiatu i województwa.

4. Organizowanie w ramach zajęć szkolnych wycieczek krajoznawczych po najciekawszych i najważniejszych miejscach w mieście i powiecie oraz przedstawianie znajdujących się tamże obiektów zabytkowych.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

5. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania i zagospodarowania

1. Współdziałanie z Miejskim Konserwatorem Zabytków w Ostrowie Wielkopolskim oraz Wielkopolskich Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Poznaniu – Delegatura w Kaliszu w zakresie informowania właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania pomocowych środków finansowych na ich remonty.

2. Nawiązanie współpracy z właścicielami obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, przy czynnym udziale Miejskiego Konserwatora Zabytków oraz Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – Delegatura w Kaliszu, poprzez:

- a) rozpowszechnianie wśród właścicieli tych obiektów informacji na temat zasad konserwatorskich i profilaktyki konserwatorskiej,
- b) zbieranie od właścicieli tych obiektów informacji na temat przeprowadzonych remontów i odnotowywanie tych faktów w kartach gminnej ewidencji zabytków.

3. Aktywne zachęcanie sektora prywatnego do zagospodarowania obiektów zabytkowych.

6. Poprawa stanu zachowania zabytków nieruchomych na terenie miasta – kierunki działań i zadania

Lp	Kierunki działań	Zadania	Terminarz realizacji
1.	Rewitalizacja najcenniejszych zabytkowych fragmentów historycznej struktury urbanistycznej Ostrowa Wielkopolskiego	<u>1. Rewitalizacja najcenniejszych zabytkowych fragmentów historycznej struktury przestrzenno-architektonicznej miasta:</u> 1) Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla miasta Ostrów Wielkopolski na lata 2023-2030 2) opracowanie koncepcji zagospodarowania terenu Śródmieścia m. Ostrów Wlkp., obejmująca obszar położony w strefie ochrony konserwatorskiej poprzez umożliwienie m. in.	2023–2026

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

		lokalizacji ogródków gastronomicznych w ustandaryzowanej formie 3) prowadzenie bieżących prac pielęgnacyjnych w Parku 3 Maja	
2.	Rewitalizacja najcenniejszych zabytkowych obiektów budowlanych	1. Bieżące prace i drobne naprawy w budynkach użyteczności publicznej stanowiących własność miasta (zob. niżej): • Ratusz • Bożnica • Szkołą Podstawowa nr 2 • Dom Niemiecki, tzw. Strzelnica Miejska 2. Współpraca w ramach udzielania dotacji z budżetu miasta na prace konserwatorsko-remontowe właścicielom obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, zgodnie z podjętą Uchwałą Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego Nr XXXVI/415/2021 z dnia 25 sierpnia 2021 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na obszarze miasta Ostrowa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z dnia 16 września 2021 r., poz. 6960)	2023-2026

7. Obiekty zabytkowe stanowiące własność miasta – sposób użytkowania, stan zachowania, planowane działania

RATUSZ, Rynek 1
Sposób użytkowania/Jednostka zarządzająca
Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego
Stan zachowania
Budynek w dobrym stanie technicznym z systematycznie prowadzonymi pracami o charakterze remontowo-konserwatorskim.
Planowane działania przy obiekcie w latach 2023-2026

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Modernizacja i renowacja, poprawa stanu technicznego
BOŻNICA, ul. Raszkowska 21
Sposób użytkowania/Jednostka zarządzająca
Samorządowa Instytucja Kultury Ostrowa Wielkopolskiego FORUM SYNAGOGA
Stan zachowania
Budynek w bardzo dobrym stanie zachowania po kapitalnym remoncie i pracach konserwatorsko-restauratorskich prowadzonych w latach 2010-2011.
Planowane działania przy obiekcie w latach 2023-2026
Bieżące prace konserwacyjne.
PARK 3 MAJA, ul. 3 Maja i ul. Tadeusza Kościuszki
Sposób użytkowania/Jednostka zarządzająca
Park miejski/Miejski Zarząd Dróg w Ostrowie Wielkopolskim
Stan zachowania
Park zachowany w stanie dobrym z zachowanymi elementami infrastruktury komunikacyjnej oraz starodrzewem.
Planowane działania przy obiekcie w latach 2023-2026
Bieżące prace porządkowo-pielęgnacyjne.
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2, ul. Wrocławska 51
Sposób użytkowania/Jednostka zarządzająca
Obiekt użyteczności publicznej przeznaczony na cele dydaktyczne
Stan zachowania
Budynek w dobrym stanie technicznym z systematycznie prowadzonymi pracami o charakterze remontowo-konserwatorskim.
Planowane działania przy obiekcie w latach 2023-2026
Bieżące prace konserwacyjne. Wymiana stolarki okiennej.
DOM NIEMIECKI, TZW. STRZELNICA MIEJSKA, ul. Wolności 2
Sposób użytkowania/Jednostka zarządzająca
Obiekt użyteczności publicznej przeznaczony w części na cele kulturalne i w części na cele usługowe związane z prowadzeniem restauracji
Stan zachowania
Budynek w bardzo dobrym stanie technicznym po kapitalnym remoncie i pracach konserwatorsko-restauratorskich prowadzonych w latach 2013-2014.
Planowane działania przy obiekcie w latach 2023-2026

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

Bieżące prace konserwacyjne.
GRODZISKO Z OKRESU PÓŹNEGO ŚREDNIOWIECZA I NOWOŻYTNOŚCI W OBRĘBIE TZW. PARCELI ZACHARZEWSKICH, ul. Wybickiego
Sposób użytkowania/Jednostka zarządzająca
Obiekt znajduje się na terenie dawnego założenia dworsko-folwarcznego wsi Zacharzew. Właścicielami obszaru objętego decyzją o wpisie do rejestru zabytków są osoby prywatne oraz miasto Ostrów Wielkopolski, do którego należy jedna działka po zachodniej stronie terenu.
Stan zachowania
Obiekt w stanie dobrym.
Planowane działania przy obiekcie w latach 2023-2026
Monitorowanie stanu zachowania, przekazywanie informacji o wszelkich zagrożeniach bądź niszczeniu zabytku

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

**VIII. Instrumentarium realizacji gminnego programu
opieki nad zabytkami**

Podmiotem formułującym gminny program opieki nad zabytkami jest samorząd miasta. Realizacja programu odbywać się będzie poprzez działania władz miejskich

na rzecz osiągnięcia celów w nim przyjętych.

Program wymaga współdziałania samorządu miejskiego z:

- instytucjami ochrony zabytków, ochrony środowiska, muzeami i ośrodkami naukowymi,
- organizacjami pozarządowymi zajmującymi się ochroną i opieką nad zabytkami,
- diecezjami – w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami sakralnymi.

Samorząd miejski powinien oddziaływać na różne podmioty mające do czynienia z obiektami zabytkowymi, w tym także na mieszkańców, tak by wywoływać ich pożądaną zachowanie prowadzące do realizacji zamierzonych celów.

Zakłada się, że w realizacji miejskiego programu opieki nad zabytkami dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego wykorzystane zostaną następujące grupy instrumentów:

1. instrumenty prawne

- a) przepisy prawne wynikające z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- b) programy określające politykę państwa i województwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego,
- c) miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Ostrowa Wielkopolskiego oraz inne dokumenty określające strategię miasta,
- d) ustanawianie różnych form prawnej ochrony zabytków;

2. instrumenty finansowe

- a) dotacje – zgodnie z podjętą Uchwałą Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego Nr XXXVI/415/2021 z dnia 25 sierpnia 2021 r. w sprawie

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na obszarze miasta Ostrowa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z dnia 16 września 2021 r., poz. 6960)

- b) subwencje,
- c) dofinansowania,
- d) europejskie instrumenty finansowe (fundusze unijne);

3. instrumenty koordynacji

- a) strategię rozwoju miasta,
- b) plany rozwoju lokalnego,
- c) programy prac konserwatorskich,
- d) programy ochrony środowiska,
- e) studia i analizy, koncepcje,
- f) plany rewitalizacji;

4. instrumenty społeczne

- a) edukacja kulturowa,
- b) informacja,
- c) współdziałanie z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego, diecezją, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami regionalnymi, ośrodkami naukowymi oraz właścicielami i posiadaczami obiektów;

5. instrumenty kontrolne

- a) aktualizacja bazy danych zawartych w gminnej ewidencji zabytków,
- b) monitorowanie stanu zachowania i funkcjonowania środowiska kulturowego.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

IX. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Ostrowa Wielkopolskiego

Monitoring polega na prowadzeniu stałej obserwacji procesów i zjawisk, które są istotne z punktu widzenia realizacji programu. Monitorowanie przebiegu realizacji programu będzie ważnym elementem jego wdrażania. Przedmiotem monitoringu będą działania podejmowane przez miejskie władze wykonawcze w dziedzinie ochrony i opieki nad zabytkami (w ramach własnego budżetu miasta), jak i działania innych podmiotów w tym zakresie w oparciu o środki własne i inne środki finansowe. Po 4 latach program powinien zostać zaktualizowany i ponownie przyjęty przez Radę Miasta.

Za monitorowanie realizacji programu opieki nad zabytkami miasta Ostrow Wielkopolski odpowiada Prezydent Miasta, który co dwa lata będzie przedstawiał Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji programu. Wskazane jest, aby sprawozdania te były przekazywane do wiadomości Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Sprawozdanie powinno określać poziom realizacji Programu oraz efektywność wykonania planowanych zadań, w tym m. in. poziom (w % bądź liczbach):

- wydatków budżetu gminy na opiekę nad zabytkami,
- wartość finansową wykonanych/dofinansowanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytku,
- liczbę obiektów poddanych tym pracom,
- poziom (w %) objęcia terenu gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- liczbę wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów
- liczbę utworzonych szlaków turystycznych
- liczbę opublikowanych wydawnictw, przeprowadzonych szkoleń, zorganizowanych imprez związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego itp.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

**X. Niektóre zewnętrzne źródła prac przy zabytkach
miasta Ostrów Wielkopolski**

Obowiązek dbania o stan zabytków ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na właścicieli i posiadaczy zabytków.

Wsparciem dla zadań z zakresu ochrony zabytków są zewnętrzne źródła dofinansowania udzielane zgodnie z obowiązującą ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Wśród zewnętrznych źródeł finansowania prac przy zabytkach wymienić należy:

1. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**a) dane adresowe:**

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Departament Ochrony Zabytków
ul. Ksawerów 13
02–656 Warszawa,

b) witryna internetowa: <http://www.mkidn.gov.pl>,**c) lista działań, na dofinansowanie których można się ubiegać** podana jest w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840). Dotacje udzielane są w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe” (priorytety 1: Rewaloryzacja zabytków nieruchomych i ruchomych; priorytet 4: Ochrona zabytków archeologicznych i priorytet 6: Ochrona zabytkowych cmentarzy);**d) podmioty uprawnione do występowania o dotację:**

- osoby fizyczne posiadające tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego,
- jednostki samorządu terytorialnego spełniające warunek w zakresie tytułu prawnego do zabytku jak wyżej,
- inne jednostki organizacyjne spełniające warunek w zakresie tytułu prawnego do zabytku jak wyżej;

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

2. Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

a) dane adresowe:

Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
ul. Gołębia 2
61–834 Poznań,

b) witryna internetowa: <http://www.wosoz.bip-i.pl/public>,

c) lista działań, na dofinansowanie których można się ubiegać podana jest w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840);

d) podmioty uprawnione do występowania o dotację:

- osoby fizyczne posiadające tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego,
- jednostki samorządu terytorialnego spełniające warunek w zakresie tytułu prawnego do zabytku jak wyżej,
- inne jednostki organizacyjne spełniające warunek w zakresie tytułu prawnego do zabytku jak wyżej;

3. Marszałka Województwa Wielkopolskiego

a) dane adresowe:

Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
Departament Kultury
pl. Wolności 18
61–739 Poznań,

b) witryna internetowa: <http://www.bip.umww.pl>,

c) lista działań, na dofinansowanie których można się ubiegać podana jest w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840);

d) podmioty uprawnione do występowania o dotację:

- organizacje pozarządowe w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96 poz. 873 z późniejszymi zmianami),

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenia działalności pożytku publicznego,
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, prowadzące działalność pożytku publicznego,
- jednostki organizacyjne podległe organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowane;

4. Zarząd Powiatu Ostrowskiego

a) dane adresowe:

Zarząd Powiatu Ostrowskiego
ul. Powstańców Wielkopolskich 16
63-400 Ostrów Wielkopolski,

b) witryna internetowa: <https://www.powiat-ostrowski.pl>,

c) lista działań, na dofinansowanie których można się ubiegać podana jest w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840);

d) podmioty uprawnione do występowania o dotację:

- osoby fizyczne posiadające tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego,
- jednostki organizacyjne z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego, spełniające warunek w zakresie tytułu prawnego do zabytku jak wyżej,

5. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Wydział Funduszu Kościelnego

a) dane adresowe:

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych, Wydział Funduszu Kościelnego

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

ul. Batorego 5

02–591 Warszawa,

b) witryna internetowa: <http://www.mswia.gov.pl>,

- c) dotacje udzielane na remonty i konserwację obiektów sakralnych o wartości zabytkowej w zakresie wykonywania podstawowych prac zabezpieczających obiekt (w szczególności remonty dachów, stropów, ścian i elewacji, osuszanie i odgrzybianie, izolacja, remonty i wymiana zużytej stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji elektrycznej, odgromowej, przeciwlamaniowej, przeciwpożarowej itp.); nie finansuje się remontów i konserwacji obiektów towarzyszących (dzwonnice wolnostojących, krzyży), ruchomego wyposażenia (obrazów, ikonostasów, stalli, epitafiów, szaf i naczyń liturgicznych, instrumentów muzycznych i dzwonów) oraz otoczenia świątyni, a także stałych elementów wystroju wnętrz (polichromii, fresków, witraży i posadzek),
- d) podmioty uprawnione do występowania o dotację:

- osoby prawne Kościoła Rzymskokatolickiego,
- osoby prawne innych kościołów i związków wyznaniowych działających na podstawie ustaw o stosunku Państwa do kościołów oraz związków wyznaniowych,
- osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych wpisanych do rejestru kościołów i związków wyznaniowych, o którym mowa w art. 30 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 r., Nr 231 poz. 1965 z późniejszymi zmianami).

Ponadto istnieją możliwości pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na zadania inwestycyjne i społeczne do współfinansowania z funduszy krajowych i zagranicznych Unii Europejskiej (fundusze strukturalne, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Infrastruktura i Środowisko), a także ze źródeł pozaunijnych (Mechanizm Norweski i Fundusz EOG).

Uwaga: W/w źródła finansowania są wskazówką dla użytkowników obiektów zabytkowych i przedstawicieli władz samorządowych, w jakich instytucjach można pozyskiwać środki na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

**ANEKS NR 1 EWIDENCJA ZABYTKÓW MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI –
ZABYTKI NIERUCHOME**

LP.	ADRES	OBIEKT	DATOWANIE	NUMER REJESTRU ZABYTKÓW
1	miasto Ostrów Wielkopolski	układ urbanistyczny miasta	1714 r.	683/A z dnia 07.07.1993 r.
2	ul. 3 Maja 3	dom	I. 20. XX w.	
3	ul. 3 Maja 5	dom	I. 30. XX w.	
4	ul. 3 Maja 7	dom	1933 r.	
5	ul. 3 Maja 9	dom	I. 20. XX w.	
6	ul. 3 Maja 11	dom	I. 30. XX w.	
7	ul. 3 Maja 15	dom	I. 30. XX w.	
8	ul. 3 Maja 27	dom	I. 20. XX w.	
9	ul. 3 Maja 29	dom	I. 20. XX w.	
10	ul. 3 Maja 32	dom	I. 20. XX w.	
11	ul. 3 Maja, Kościuszki	Miejski Park Krajobrazowy, ob. Park 3 Maja	I. 1904-1905	207/Wlkp/A z dnia 23.11.2004 r.
12	Pl. 23 Stycznia	szalet miejski	1910 r.	
13	Pl. 23 Stycznia 2	restauracja „Eldorado”, ob. kamienica	4 ćw. XIX w.	
14	Pl. 23 Stycznia 3	kamienica	1920 r.	
15	Pl. 23 Stycznia 6	dom	k. XIX w.	
16	Pl. 23 Stycznia 7	kamienica	XIX/XX w.	
17	Pl. 23 Stycznia 11	kamienica	1925 r.	
18	Pl. 23 Stycznia 12	kamienica	pocz. XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

19	Pl. 23 Stycznia 13	dom	1865 r.	
20	Pl. 23 Stycznia 14a	kamienica	I. 20. XX w.	
21	Pl. 23 Stycznia 16	kamienica	1920 r.	
22	Pl. 23 Stycznia 16a	kamienica	1920 r.	
23	Pl. 23 Stycznia 18	kamienica	1920 r.	
24	Pl. 23 Stycznia 19	kamienica	poł. XIX w.	
25	Pl. 23 Stycznia 20	kamienica	4 ćw. XIX w.	
26	Pl. 23 Stycznia 26	kamienica	przed 1920 r.	
27	Pl. 23 Stycznia 27	kamienica	4 ćw. XIX w.	
28	Pl. 23 Stycznia 31	kamienica	k. XIX w.	
29	Pl. 23 Stycznia 33	kamienica	k. XIX w.	
30	Pl. 23 Stycznia 35	kamienica	ok. 1912 r.	
31	Pl. 23 Stycznia 36	kamienica	4 ćw. XIX w.	
32	Pl. Bankowy 1	Narodowy Bank Polski, ob. Bank Zachodni WBK	1930 r.	
33	ul. Bema 133	dom	I. 20. XX w.	
34	ul. Bema 136	dom	I. 20. XX w.	
35	ul. Bema 144	dom	I. 20. XX w.	
36	ul. Bracka 1	dom	1925 r.	
37	ul. Bracka 13	dom	1938 r.	
38	ul. Bracka 15	dom	1934 r.	
39	ul. Bracka 26	dom	1935 r.	
40	ul. Bracka 33	dom	1936 r.	
41	ul. Browarna 6	kamienica	pocz. XX w.	
42	ul. Chłapowskiego 4	dom	I. 20. XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

43	ul. Chłapowskiego 29	dom	I. 30. XX w.	
44	ul. Chłapowskiego 94	dom	I. 20. XX w.	
45	ul. Fryderyka Chopina 3a	kamienica	1930 r.	
46	ul. Fryderyka Chopina 5	kamienica	1930 r.	
47	ul. Czarnieckiego 28	dom	1 ćw. XX w.	
48	ul. Czarnieckiego 37	dom	1 ćw. XX w.	
49	ul. Czarnieckiego 62	dom	1 ćw. XX w.	
50	ul. Czerwonych Kosynierów 11	dom	2 poł. XIX.	
51	ul. Czwartaków 7	dom	ok. 1930 r.	
52	ul. Gen Jana Henryka Dąbrowskiego 1-1a	kamienica	1910 r.	
53	ul. Gen Jana Henryka Dąbrowskiego 3	kamienica	1930 r.	
54	ul. Gen Jana Henryka Dąbrowskiego 4	kamienica	I. 30. XX w.	
55	ul. Gen Jana Henryka Dąbrowskiego 5	kamienica	I. 30. XX w.	
56	ul. Gen Jana Henryka Dąbrowskiego 6	kamienica	I. 30. XX w.	
57	ul. Gen Jana Henryka Dąbrowskiego 7	kamienica	I. 30. XX w.	
58	ul. Gen Jana Henryka Dąbrowskiego 8	kamienica	I. 30. XX w.	
59	ul. Gen Jana Henryka Dąbrowskiego 10	kamienica	1934 r.	
60	ul. Długa 52	dom	I. 20. XX w.	
61	ul. Długa 60	dom	I. 20. XX w.	
62	ul. Dworcowa 5-6	dom	k. XIX w.	
63	ul. Dworcowa 38	dom	k. XIX w.	
64	ul. Gimnazjalna 1	zespół budowlany Konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika, wikariat, ob. biuro parafialne	I. 70 XIX w.	440/Wlkp/A z dnia 08.01.2007 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

65	ul. Gimnazjalna 2	kamienica	4 ćw. XIX w.	
66	ul. Gimnazjalna 5	Szkoła Katolicka, ob. Młodzieżowy Dom Kultury	I poł. XIX w.	
67	ul. Gimnazjalna 7	kamienica	poł. XIX w.	
68	ul. Gimnazjalna 8	kamienica	4 ćw. XIX w.	
69	ul. Gimnazjalna 9	Katolickie Gimnazjum Polskie, Państwowe Gimnazjum Męskie, ob. I LO im. J. Kompały i W. Lipskiego	1845 r.	700/A z dnia 22.08.1994 r.
70	ul. Gimnazjalna 9	willa, ob. dom	1907 r.	
71	ul. Gimnazjalna 10	kamienica	k. XIX w.	
72	ul. Gimnazjalna 11	Dom Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety	poł. XIX w.	
73	ul. Gimnazjalna 12	kamienica	XIX/XX w.	
74	ul. Gimnazjalna 14	kamienica	1906 r.	
75	ul. Gimnazjalna 16	kamienica	4 ćw. XIX w.	
76	ul. Gimnazjalna 18	kamienica	k. XIX w.	
77	ul. Gimnazjalna 19	restauracja Wilhelma Scholza, restauracja „W-Z”, ob. dom	k. XIX w.	
78	ul. Gimnazjalna 20	kamienica	ok. 1914 r.	705/A z dnia 21.11.1994 r.
79	ul. Gimnazjalna 20	oficyna	ok. 1914 r.	705/A z dnia 21.11.1994 r.
80	ul. Gimnazjalna 22	kamienica	k. XIX w.	
81	ul. Gimnazjalna 24	dom	k. XIX w.	
82	ul. Gimnazjalna 25	kamienica	2 poł. XIX w.	
83	ul. Gimnazjalna 26	kamienica	poł. XIX w.	
84	ul. Gimnazjalna 28	kamienica	1 ćw. XX w.	
85	ul. Gimnazjalna 30	kamienica	4 ćw. XIX w.	
86	ul. Gimnazjalna 32	kamienica	XIX/XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

87	ul. Gimnazjalna 34	kamienica	k. XIX w.	
88	ul. Gorzycka 10	dom	I. 30. XX w.	
89	ul. Gorzycka 12	dom	I. 30. XX w.	
90	ul. Gorzycka 15	dom	I. 20. XX w.	
91	ul. Gorzycka 63	dom	ok. 1900 r.	
92	ul. Gorzycka 77-79	dom	po 1900 r.	
93	ul. Grabowska	cmentarz ewangelicki	1902 r.	
94	ul. Grabowska 1-3	Szkoła Podstawowa nr 5 im. Mieszka I	pocz. XX w.	
95	ul. Grabowska 1-3	Szkoła Podstawowa nr 5 im. Mieszka I, ob. budynek pomocniczy	pocz. XX w.	
96	ul. Grabowska 7	dom	I. 30. XX w.	
97	ul. Grabowska 8	willa	1909 r.	
98	ul. Grabowska 10	dom	pocz. XX w.	
99	ul. Grabowska 11	dom	k. XIX w.	
100	ul. Grabowska 30	dom	1910 r.	
101	ul. Grabowska 32	dom	I. 1900-1905	
102	ul. Grabowska 48	dom	pocz. XX w.	
103	ul. Grabowska 49a	dom	1933 r.	
104	ul. Grabowska 67	dom	1925 r.	
105	ul. Grabowska 93	willa podmiejska tzw. „Zameczek”, ob. dom	ok. 1890 r.	783/Wlkp/A z dnia 22.02.2010 r.
106	ul. Dr Tadeusza Jankowskiego 14	dom	I. 30. XX w.	
107	ul. Jasna 17	dom	I. 30. XX w.	
108	ul. Jasna 31	dom	I. 30. XX w.	
109	ul. Jasna 35	dom	I. 30. XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

110	ul. Prof. Kaliny 2	dom, ob. Przedszkole nr 2	pocz. XX w.	
111	ul. Prof. Kaliny 4	dom	pocz. XX w.	
112	ul. Prof. Kaliny 4a	dom	1910 r.	
113	ul. Prof. Kaliny 9	dom	pocz. XX w.	
114	ul. Prof. Kaliny 13	dom	4 ćw. XIX w.	
115	ul. Prof. Kaliny 14	dom	1890 r.	
116	ul. Prof. Kaliny 15	dom	ok. 1905 r.	
117	ul. Prof. Kaliny 18	kamienica	2 dekada XX w.	
118	ul. Prof. Kaliny 20	kamienica	1911 r.	
119	ul. Prof. Kaliny 22	dom	2 dekada XX w.	
120	ul. Prof. Kaliny 30	kamienica	ok. 1900 r.	
121	ul. Prof. Kaliny 32	dom	2 dekada XX w.	
122	ul. Prof. Kaliny 33	dom	ok. 1920 r.	
123	ul. Prof. Kaliny 34	dom	ok. 1925 r.	
124	ul. Prof. Kaliny 36	dom	ok. 1930 r.	
125	ul. Prof. Kaliny 41	dom	pocz. XX w.	
126	ul. Prof. Kaliny 42	dom	pocz. XX w.	
127	ul. Prof. Kaliny 44	dom	4 ćw. XX w.	
128	ul. Prof. Kaliny 45	dom	1892 r.	
129	ul. Prof. Kaliny 47	dom	ok. 1910 r.	
130	ul. Prof. Kaliny 52	dom	pocz. XX w.	
131	ul. Prof. Kaliny 55	dom	pocz. XX w.	
132	ul. Prof. Kaliny 58	dom	ok. 1900 r.	
133	ul. Prof. Kaliny 62	dom	ok. 1900 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

134	ul. Prof. Kaliny 64	dom	pocz. XX w.	
135	ul. Prof. Kaliny 65	dom	pocz. XX w.	
136	ul. Prof. Kaliny 66	dom	1927 r.	
137	ul. Prof. Kaliny 67	dom	pocz. XX w.	
138	ul. Prof. Kaliny 72	dom	I. 20. XX w.	
139	ul. Prof. Kaliny 73	dom	I. 20. XX w.	
140	ul. Prof. Kaliny 75	dom	1931 r.	
141	ul. Prof. Kaliny 79	dom	I. 30. XX w.	
142	ul. Prof. Kaliny 80	dom	1934 r.	
143	ul. Prof. Kaliny 83	dom	pocz. XX w.	
144	ul. Prof. Kaliny 84	dom	I. 30. XX w.	
145	ul. Prof. Kaliny 88	dom	1930 r.	
146	ul. Prof. Kaliny 90	dom	I. 20. XX w.	
147	ul. Prof. Kaliny 92	dom	I. 30. XX w.	
148	ul. Prof. Kaliny 94	dom	I. 30. XX w.	
149	ul. Prof. Kaliny 101	dom	ok. 1910-12 r.	
150	ul. Prof. Kaliny 104	dom	1932 r.	
151	ul. Prof. Kaliny 106	dom	ok. 1930 r.	
152	ul. Prof. Kaliny 108	dom	1935 r.	
153	ul. Prof. Kaliny 112	dom	I. 30. XX w.	
154	ul. Prof. Kaliny 118	dom	1932 r.	
155	ul. Prof. Kaliny 119	dom	1933 r.	
156	ul. Prof. Kaliny 136	dom	1937 r.	
157	ul. Prof. Kaliny 156	dom	I. 20. XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

158	ul. Kaliska 1	kamienica	pocz. XX w.	
159	ul. Kaliska 2	kamienica	1915 r.	
160	ul. Kaliska 3	kamienica	k. XIX w.	
161	ul. Kaliska 4	kamienica	3 ćw. XIX w.	
162	ul. Kaliska 5	kamienica	3 ćw. XIX w.	
163	ul. Kaliska 6	kamienica	2 poł. XIX w.	
164	ul. Kaliska 7	kamienica	pocz. XX w.	
165	ul. Kaliska 8	kamienica	3 ćw. XIX w.	
166	ul. Kaliska 9	kamienica	pocz. XX w.	
167	ul. Kaliska 10	kamienica	4 ćw. XIX w.	
168	ul. Kaliska 11	kamienica	4 ćw. XIX w.	
169	ul. Kaliska 12	kamienica	k. XIX w.	
170	ul. Kaliska 13	kamienica	4 ćw. XIX w.	
171	ul. Kaliska 14	kamienica	4 ćw. XIX w.	
172	ul. Kaliska 15	kamienica	2 poł. XIX w.	
173	ul. Kaliska 16	kamienica	4 ćw. XIX w.	
174	ul. Kaliska 17	kamienica	4 ćw. XIX w.	
175	ul. Kaliska 18	kamienica	pocz. XX w.	
176	ul. Kaliska 19	kamienica	1912 r.	
177	ul. Kaliska 20	kamienica	1906 r.	
178	ul. Kaliska 21	kamienica	4 ćw. XIX w.	
179	ul. Kaliska 22	kamienica	1905 r.	
180	ul. Kaliska 23	kamienica	4 ćw. XIX w.	
181	ul. Kaliska 24	kamienica	1906 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

182	ul. Kaliska 25	kamienica	1876 r.	
183	ul. Kaliska 26	kamienica	1935 r.	
184	ul. Kaliska 27	kamienica	1904 r.	
185	ul. Kaliska 29	kamienica	k. XIX w.	
186	ul. Kaliska 31	kamienica	1906 r.	
187	ul. Kaliska 31a	kamienica	1903 r.	
188	ul. Kaliska 32	kamienica	1880 r.	
189	ul. Kaliska 33	dom	k. XIX w.	
190	ul. Kaliska 34	kamienica	4 ćw. XIX w.	
191	ul. Kaliska 36	kamienica	k. XIX w.	690/A z dnia 05.01.1994 r.
192	ul. Kaliska 40	kamienica	k. XIX w.	
193	ul. Kaliska 46	dom	1925 r.	
194	ul. Kaliska 54	kamienica	k. XIX w.	
195	ul. Kaliska 59	kamienica	1910 r.	
196	ul. Kaliska 63	willa Arnolda, Fabryka Maszyn Młyńskich, SPOMAX, ob. dom	ok. 1900 r.	454/A z dnia 23.05.1988 r.
197	ul. Kaliska 70	dom	pocz. XX w.	
198	ul. Kaliska 84	dom	I. 30. XX w.	
199	ul. Kaliska 92	dom	1937 r.	
200	ul. Kantaka 9	dom	I. 30. XX w.	
201	ul. Kasprowicza 5	dom	ok. 1925 r.	
202	ul. Kasprowicza 10	dom	I. 30. XX w.	
203	ul. Kasprowicza 11	dom	1931 r.	
204	ul. Kasprowicza 14	dom	ok. 1925 r.	
205	ul. Kasprowicza 16-18	dom	1928 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

206	ul. Klonowicza 3	dom	ok. 1935 r.	
207	ul. Klonowicza 8	dom	ok. 1935 r.	
208	ul. Kolejowa 1	kamienica	I. 1910-1915	
209	ul. Kolejowa 3	kamienica	1920 r.	
210	ul. Kolejowa 4	kamienica	pocz. XX w.	
211	ul. Kolejowa 5	dom towarowy	1949 r.	
212	ul. Kolejowa 6	kamienica tzw. „Pod Filarami”	pocz. XX w.	
213	ul. Kolejowa 7	kamienica	XIX/XX w.	
214	ul. Kolejowa 9	kamienica	k. XIX w.	
215	ul. Kolejowa 10	kamienica	k. XIX w.	
216	ul. Kolejowa 11	kamienica	k. XIX w.	
217	ul. Kolejowa 12	kamienica	k. XIX w.	
218	ul. Kolejowa 13	kamienica	ok. 1910 r.	
219	ul. Kolejowa 14	kamienica	XIX/XX w.	
220	ul. Kolejowa 15	kamienica	ok. 1908 r.	
221	ul. Kolejowa 16	kamienica	pocz. XX w.	
222	ul. Kolejowa 17	kamienica	1900 r.	
223	ul. Kolejowa 18	kamienica	3 ćw. XIX w.	
224	ul. Kolejowa 19	kamienica	XIX/XX w.	639/A z dnia 31.12.1991 r.
225	ul. Kolejowa 20	kamienica	4 ćw. XIX w.	
226	ul. Kolejowa 21	hotel i restauracja „Pod pocztą”, ob. kamienica	ok. 1920 r.	
227	ul. Kolejowa 22	Kasa Pożyczkowa, ob. budynek Poczty Polskiej	1886 r.	846/Wlkp/A z dnia 15.09.2011 r.
228	ul. Kolejowa 23	kamienica	k. XIX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

229	ul. Kolejowa 24	kamienica	1914 r.	
230	ul. Kolejowa 24a	kamienica	ok. 1910 r.	
231	ul. Kolejowa 24b	hotel „Cztery pory roku”, hotel „Europejski”, ob. kamienica	pocz. XX w.	
232	ul. Kolejowa 25	kamienica	1910 r.	
233	ul. Kolejowa 26	kamienica	4 ćw. XIX w.	
234	ul. Kolejowa 27a-29	kamienica	1910 r.	
235	ul. Kolejowa 28	kamienica	ok. 1935 r.	
236	ul. Kolejowa 30	kamienica	k. XIX w.	
237	ul. Kolejowa 32	zespół budowlany Koszar Szwadronu Ułanów, kasyno	I. 1897-1899	931/Wlkp/A z dnia 08.05.2014 r.
238	ul. Kolejowa 32	zespół budowlany Koszar Szwadronu Ułanów, ogrodzenie kasyna	I. 1897-1899	931/Wlkp/A z dnia 08.05.2014 r.
239	ul. Kolejowa 32	zespół budowlany Koszar Szwadronu Ułanów, lazaret	I. 1897-1899	
240	ul. Kolejowa 34	dom	4 ćw. XIX w.	
241	ul. Kolejowa 35	kamienica	1935 r.	
242	ul. Kolejowa 36	kamienica	k. XIX w.	
243	ul. Kolejowa 37	kamienica	ok. 1912 r.	
244	ul. Kolejowa 38	kiosk	1904 r.	
245	ul. Kolejowa 39	kamienica	ok. 1910 r.	
246	ul. Kolejowa 41	kamienica	pocz. XX w.	
247	ul. Kolejowa 43	kamienica	ok. 1930 r.	
248	ul. Kolejowa 47	kamienica	pocz. XX w.	
249	ul. Kolejowa 49	kamienica	4 ćw. XIX w.	
250	ul. Ks. Jana Kompały 1	kamienica	1900 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

251	ul. Ks. Jana Kompały 5	kamienica	I. 30. XX w.	
252	ul. Ks. Jana Kompały 7	kamienica	I. 30. XX w.	
253	ul. Konopnickiej 9	kamienica	ok. 1930 r.	
254	ul. Konopnickiej 11	dom	ok. 1930 r.	
255	ul. Konopnickiej 13	dom	ok. 1930 r.	
256	ul. Konopnickiej 22	dom	ok. 1930 r.	
257	ul. Konopnickiej 33	dom	k. I.30. XX w.	
258	ul. Konopnickiej 43	dom	k. I.30. XX w.	
259	ul. Kościelna 1	kamienica	4 ćw. XIX w.	
260	ul. Kościelna 2	kamienica	3 ćw. XIX w.	
261	ul. Kościelna 3	kamienica	XIX/XX w.	
262	ul. Kościelna 4	kamienica	1912 r.	
263	ul. Kościelna 5	kamienica	3 ćw. XIX w.	
264	ul. Kościelna 6	kamienica	4 ćw. XIX w.	
265	ul. Kościelna 7	kamienica	3 ćw. XIX w.	
266	ul. Kościelna 8	kamienica	XIX/XX w.	
267	ul. Kościelna 9	kamienica	k. XIX w.	714/A z dnia 05.09.1995 r.
268	ul. Kościelna 9	oficyna	k. XIX w.	714/A z dnia 05.09.1995 r.
269	ul. Kościelna 10	kamienica	3 ćw. XIX w.	
270	ul. Kościelna 12	kamienica	3 ćw. XIX w.	
271	ul. Kościelna 14	kamienica	XIX/XX w.	
272	ul. Kościelna 16	kamienica	4 ćw. XIX w.	
273	ul. Kościelna 18	Powiatowa Kasa Chorych, ob. Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1913 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

274	ul. Kościuszki 2	willa	ok. 1930 r.	
275	ul. Kościuszki 5	Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka	ok. 1900 r.	660/A z dnia 29.12.1992 r.
276	ul. Kościuszki 6	kamienica	I. 30. XX w.	
277	ul. Kościuszki 10	kamienica	I. 20. XX w.	
278	ul. Kościuszki 11-11a	kamienica	1 ćw. XX w.	
279	ul. Kościuszki 13	kamienica	k. XIX w.	
280	ul. Kościuszki 16	kamienica	I. 20. XX w.	
281	ul. Kościuszki 20	kamienica	pocz. XX w.	
282	ul. Kościuszki 21	budynek mieszkalny, dawna kantyna w zespole Koszar Piechoty	1897 r.	
283	ul. Kościuszki 21	Zespół Szkół Polsko-Kanadyjskich, Przychodnia Rehabilitacyjna, dawny budynek koszarowy w zespole Koszar Piechoty	1897 r.	
284	ul. Kościuszki 22	kamienica	4 ćw. XIX w.	
285	ul. Kościuszki 23-23a	dom	1904 r.	
286	ul. Kościuszki 23b	dom	1 ćw. XX w.	
287	ul. Kościuszki 26	kamienica	ok. 1920 r.	
288	ul. Kościuszki 28	kamienica	I. 20. XX w.	
289	ul. Kościuszki 30	dom	I. 20 XX w.	
290	ul. Kościuszki 36	dom	1910 r.	
291	ul. Kościuszki 38	willa	ok. 1910 r.	
292	ul. Kościuszki 40	dom	ok. 1910 r.	
293	ul. Kościuszki 44	willa	pocz. XX w.	
294	ul. Kościuszki 46	willa	ok. 1905 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

295	ul. Kościuszki 48	dom	ok. 1912 r.	
296	ul. Kościuszki 50	dom	I. 30 XX w.	
297	ul. Krotoszyńska 45	dom	ok. 1930 r.	
298	ul. Krotoszyńska 51	dom	2 dek. XX w.	
299	ul. Krotoszyńska 54	dom	I. 20. XX w.	
300	ul. Krotoszyńska 67	dom	k. I. 20. XX w.	
301	ul. Krotoszyńska 90	dom	ok. 1930 r.	
302	ul. Krotoszyńska 134	dom	k. XIX w.	
303	ul. Krotoszyńska 154	dom	I. 30 XX w.	
304	ul. Krotoszyńska 171	Gimnazjum nr 4	1900 r.	
305	ul. Królowej Jadwigi 1	poradnia psychologiczno-pedagogiczna	k. XIX w.	
306	ul. Królowej Jadwigi 3	Szkoła Podstawowa nr 4	XIX/XX w.	
307	ul. Królowej Jadwigi 5	zespół budowlany kościoła poewangelickiego ob. rzymsko-katolickiego pw. NMP Królowej Polski – plebania	k. XIX w.	
308	ul. Królowej Jadwigi 7	zespół budowlany kościoła poewangelickiego ob. rzymsko-katolickiego pw. NMP Królowej Polski – kościół parafialny	1778 r.	581/A z dnia 02.05.1969 r.
309	ul. Królowej Jadwigi 18	dom	1934 r.	
310	ul. Królowej Jadwigi 20	willa	ok. 1935 r.	
311	ul. Królowej Jadwigi 24	dom	1933 r.	
312	ul. Królowej Jadwigi 28	dom	ok. 1934 r.	
313	ul. Królowej Jadwigi 29	willa	I. 30 XX w.	
314	ul. Królowej Jadwigi 32	dom	ok. 1925 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

315	ul. Królowej Jadwigi 33	dom	pocz. I. 20 XX w.	
316	ul. Królowej Jadwigi 35	dom	pocz. I. 20 XX w.	
317	ul. Królowej Jadwigi 37	dom	pocz. I. 20 XX w.	
318	ul. Królowej Jadwigi 40	dom	ok. 1930 r.	
319	ul. Królowej Jadwigi 50	dom	ok. 1935 r.	
320	ul. Królowej Jadwigi 52	dom	I. 20 XX w.	
321	ul. Królowej Jadwigi 56	dom	1930 r.	
322	ul. Królowej Jadwigi 63	dom	1927 r.	
323	ul. Królowej Jadwigi 66	dom	ok. 1936 r.	
324	ul. Kwiatowa 5	dom	I. 30 XX w.	
325	ul. Kwiatowa 7	dom	I. 30 XX w.	
326	ul. Langiewicza 1	dom	ok. 1935 r.	
327	ul. Kard. M. Ledóchowskiego	zespół budowlany Konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika – Grota Matki Boskiej	1928 r.	440/Wlkp/A z dnia 08.01.2007 r.
328	ul. Kard. M. Ledóchowskiego 2	zespół budowlany Konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika – kościół parafialny	I. 1904-1907	440/Wlkp/A z dnia 08.01.2007 r.
329	ul. Kard. M. Ledóchowskiego 2	zespół budowlany Konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika – plebania	1904 r.	440/Wlkp/A z dnia 08.01.2007 r.
330	ul. Kard. M. Ledóchowskiego 2	zespół budowlany Konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika – ogród przy plebanii	Pocz. XX w.	440/Wlkp/A z dnia 08.01.2007 r.
331	ul. Kard. M. Ledóchowskiego 4	zespół budowlany Konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika – dom katolicki	I. 1901-1903	440/Wlkp/A z dnia 08.01.2007 r.
332	ul. Kard. M. Ledóchowskiego 5	dom	ok. 1935 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

333	ul. Kard. M. Ledóchowskiego 8	zespół budowlany Konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika – Konwikt Arcybiskupi	1905 r.	440/Wlkp/A z dnia 08.01.2007 r.
334	ul. Kard. M. Ledóchowskiego 8	zespół budowlany Konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika – ogród przy konwikcie arcybiskupim	Pocz. XX w.	440/Wlkp/A z dnia 08.01.2007 r
335	ul. Kard. M. Ledóchowskiego	zespół budowlany Konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika – ogrodzenie	Pocz. XX w.	440/Wlkp/A z dnia 08.01.2007 r
336	ul. Limanowskiego	cmentarz parafialny Konkatedry pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika	1902 r.	
337	ul. Limanowskiego 1	oberża „Nowa Warszawa”, Fabryka Kraszkowskiego, ob. kamienica	pocz. XX w.	
338	ul. Limanowskiego 3	kamienica	pocz. XX w.	
339	ul. Limanowskiego 5	kamienica	pocz. XX w.	
340	ul. Limanowskiego 7	kamienica	pocz. XX w.	
341	ul. Limanowskiego 9	kamienica	pocz. XX w.	
342	ul. Limanowskiego 11	kamienica	po 1850 r.	
343	ul. Limanowskiego 13	kamienica	pocz. XX w.	
344	ul. Limanowskiego 15	kamienica	I. 20 XX w.	
345	ul. Limanowskiego 17	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	pocz. XX w.	
346	ul. Limanowskiego 23	dom	1930 r.	
347	ul. Limanowskiego 25	dom	1920 r.	
348	ul. Limanowskiego 27	dom	1915 r.	
349	ul. Limanowskiego 29	dom	1925 r.	
350	ul. Limanowskiego 31	dom	1925 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

351	ul. Limanowskiego 33	dom	1925 r.	
352	ul. Limanowskiego 37	dom	1935 r.	
353	ul. Limanowskiego 67	dom	1930 r.	
354	ul. Limanowskiego 70	dom	1934 r.	
355	ul. Limanowskiego 73	dom	1920 r.	
356	ul. Limanowskiego 76	dom	1932 r.	
357	ul. Limanowskiego 77	dom	1926 r.	
358	ul. Limanowskiego 79	dom	1928 r.	
359	ul. Limanowskiego 88	dom	I. 30 XX w.	
360	ul. Limanowskiego 93	dom	1934 r.	
361	ul. Łąkowa 29	dom	k. I. 20 XX w.	
362	ul. Mickiewicza 1	dom	1925 r.	
363	ul. Mickiewicza 5	dom	1925 r.	
364	ul. Mickiewicza 8	dom	1933 r.	
365	ul. Mickiewicza 9a	dom	1930 r.	
366	ul. Mickiewicza 10	dom	1930 r.	
367	ul. Mickiewicza 23	dom	1938 r.	
368	ul. Mickiewicza 24	dom	1932 r.	
369	ul. Mickiewicza 28	dom	1934 r.	
370	ul. Mickiewicza 34	dom	1938 r.	
371	ul. Mielczarskiego 46	dom	1930 r.	
372	ul. Mielczarskiego 48	dom	I. 20 XX w.	
373	ul. Mielczarskiego 55	dom	I. 20 XX w.	
374	ul. Młodzieżowa 1	dom	1 poł. XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

375	ul. Młodzieżowa 3	dom	I. 30 XX w.	
376	ul. Młyńska 5	młyn	XIX/XX w.	
377	ul. Młyńska 7	dom	XIX/XX w.	
378	ul. Młyńska 9	dom	1896 r.	
379	ul. Młyńska 10-10a	dom	k. XIX w.	
380	ul. Młyńska 11	dom	ok. 1900 r.	
381	ul. Nowa 7	dom	I. 30 XX w.	
382	ul. Nowa 9	dom	I. 20 XX w.	
383	ul. Nowa 17	dom	ok. 1930 r.	
384	ul. Nowa 19	dom	I. 20 XX w.	
385	ul. Nowa 21	dom	I. 20 XX w.	
386	ul. Nowa 23	dom	ok. 1930 r.	
387	ul. Nowa Krępa 27	dom	1929 r	
388	ul. Nowa Krępa 28	dom	I. 30 XX w.	
389	ul. Nowa Krępa 33	dom	k. XIX w.	
390	ul. Nowa Krępa 45	dom	1906 r.	
391	ul. Nowa Krępa 52	dom	I. 30 XX w.	
392	ul. Nowa Krępa 53	dom	2 poł. XIX w.	
393	ul. Nowa Krępa 61	dom	1 poł. XX w.	
394	ul. Nowa Krępa 64	dom	1935 r.	
395	ul. Nowa Krępa 65	dom	ok. 1890 r.	
396	ul. Nowa Krępa 67-69	dom	I. 30. XX w.	
397	ul. Nowa Krępa 73	dom	ok. 1925 r.	
398	ul. Nowa Krępa 73b	dom	ok. 1935 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

399	ul. Nowa Krępa 81a	dom	ok. 1900 r.	
400	ul. Odolanowska	most kolejowy	k. XIX w.	
401	ul. Odolanowska 3	budynek fabryczny	1 dekada XX w.	
402	ul. Odolanowska 8	dom	XIX/XX w.	
403	ul. Odolanowska 10	dom	XIX/XX w.	
404	ul. Odolanowska 12	dom	1 dekada XX w.	
405	ul. Odolanowska 16	dom	I. 20 XX w.	
406	ul. Odolanowska 29a	dom	pocz. XX w.	
407	ul. Odolanowska 39	dom	I. 20 XX w.	
408	ul. Odolanowska 40	dom	I. 20 XX w.	
409	ul. Odolanowska 51	dom	I. 20 XX w.	
410	ul. Odolanowska 59	dom	1 ćw. XX w.	
411	ul. Odolanowska 67	dom	I. 30 XX w.	
412	ul. Odolanowska 70	dom	1 ćw. XX w.	
413	ul. Odolanowska 78	dom	I. 30 XX w.	
414	ul. Ogrodowa 2	budynek dla pracowników kolei, ob. kamienica	I. 1910-1915	
415	ul. Ogrodowa 4	budynek dla pracowników kolei, ob. kamienica	I. 1910-1915	
416	ul. Ogrodowa 6	budynek dla pracowników kolei, ob. kamienica	I. 1910-1915	
417	ul. Ogrodowa 8	budynek dla pracowników kolei, ob. kamienica	I. 1910-1915	
418	ul. Ogrodowa 10	budynek dla pracowników kolei, ob. kamienica	I. 1910-1915	
419	ul. Ogrodowa 12-14	budynek dla pracowników kolei, ob. kamienica	I. 1910-1915	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

420	Os. Robotnicze 1-3	dom	I. 30-40 XX w.	
421	Os. Robotnicze 2-4	dom	I. 30-40 XX w.	
422	Os. Robotnicze 5-7	dom	I. 30-40 XX w.	
423	Os. Robotnicze 6-8	dom	I. 30-40 XX w.	
424	Os. Robotnicze 9-11	dom	I. 30-40 XX w.	
425	Os. Robotnicze 10-12	dom	I. 30-40 XX w.	
426	Os. Robotnicze 13-15	dom	I. 30-40 XX w.	
427	Os. Robotnicze 14-16	dom	I. 30-40 XX w.	
428	Os. Robotnicze 17-19	dom	I. 30-40 XX w.	
429	Os. Robotnicze 18-20	dom	I. 30-40 XX w.	
430	Os. Robotnicze 21-23	dom	I. 30-40 XX w.	
431	Os. Robotnicze 22-24	dom	I. 30-40 XX w.	
432	Os. Robotnicze 25-25a	dom	I. 30-40 XX w.	
433	Os. Robotnicze 26	dom	I. 30-40 XX w.	
434	Os. Robotnicze 27-27a	dom	I. 30-40 XX w.	
435	Os. Robotnicze 28	dom	I. 30-40 XX w.	
436	Os. Robotnicze 29	dom	I. 30-40 XX w.	
437	Os. Robotnicze 30	dom	I. 30-40 XX w.	
438	Os. Robotnicze 31	dom	I. 30-40 XX w.	
439	Os. Robotnicze 32	dom	I. 30-40 XX w.	
440	Os. Robotnicze 33	dom	I. 30-40 XX w.	
441	Os. Robotnicze 34	dom	I. 30-40 XX w.	
442	Os. Robotnicze 35	dom	I. 30-40 XX w.	
443	Os. Robotnicze 36, 38, 40, 42	dom	I. 30-40 XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

444	Os. Robotnicze 37	dom	I. 30-40 XX w.	
445	Os. Robotnicze 44, 46, 48, 50, 52	dom	I. 30-40 XX w.	
446	Os. Robotnicze 54	dom	I. 30-40 XX w.	
447	ul. Ignacego Jana Paderewskiego 8	dom	I. 50 XX w.	
448	ul. Ignacego Jana Paderewskiego 10	dom	I. 50 XX w.	
449	ul. Ignacego Jana Paderewskiego 12	dom	I. 50 XX w.	
450	ul. Parkowa/ ul. 3 Maja	Park im. A. Mickiewicza	poł. XIX w.	
451	ul. Parkowa	wodociągowa wieża ciśnień miejska w parku im. A. Mickiewicza	pocz. XX w.	718/Wlkp/A z dnia 19.11.2008 r.
452	ul. Parkowa 1	dom	ok. 1920 r.	
453	ul. Parkowa 3	dom	ok. 1933 r.	
454	ul. Parkowa 5	dom	I. 20 XX w.	
455	ul. Partyzancka 1	kamienica	1908 r.	
456	ul. Partyzancka 3	kamienica	1912 r.	
457	ul. Partyzancka 4	kamienica	pocz. XX w.	
458	ul. Partyzancka 5	kamienica	pocz. XX w.	
459	ul. Partyzancka 6	kamienica	pocz. XX w.	
460	ul. Partyzancka 7	kamienica	1912 r.	
461	ul. Partyzancka 8	Dom Pomocy Społecznej im. Siostry M. Benodyny Koterbianki	I. 1900-1910	341/Wlkp/A z dnia 02.06.2006 r.
462	ul. Partyzancka 8	Ogród przy Dom Pomocy Społecznej im. Siostry M. Benodyny Koterbianki	I. 1900-1910	341/Wlkp/A z dnia 02.06.2006 r.
463	ul. Partyzancka 16	kamienica	1915 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

464	ul. Partyzancka 19	kamienica	1910 r.	710/A z dnia 21.12.1994 r.
465	ul. Partyzancka 19	oficyna	1910 r.	710/A z dnia 21.12.1994 r.
466	ul. Partyzancka 22	kamienica	1908 r.	
467	ul. Partyzancka 23	kamienica	pocz. XX w.	
468	ul. Partyzancka 24	kamienica	pocz. XX w.	
469	ul. Partyzancka 25	kamienica	pocz. XX w.	
470	ul. Partyzancka 26, 26a, 26b, 26c	Blok Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników , ob. dom	1907 r.	
471	ul. Partyzancka 27	budynek gazowni miejskiej, ob. siedziba WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.	2 poł. XIX w.	
472	ul. Partyzancka 27a	budynek gazowni miejskiej , ob. siedziba HOLDIKOM S.A.	2 poł. XIX w.	
473	ul. Partyzancka 29	Gimnazjum Kupieckie, ob. Zespół Szkół Ekonomicznych	1925 r.	
474	ul. Partyzancka 32	Urząd Celny, Policja	1905 r.	899/Wlkp/A z dnia 19.07.2013 r.
475	ul. Partyzancka 33	dom	pocz. XX w.	
476	ul. Partyzancka 34	dom	1900 r.	
477	ul. Partyzancka 37	dom	pocz. XX w.	
478	ul. Piaskowa 6	dom	I. 30. XX w.	
479	ul. Piaskowa 12	dom	I. 30. XX w.	
480	ul. Piastowska 27	dom	I. 20 XX w.	
481	ul. Józefa Piłsudskiego 43	dom	I. 50. XX w.	
482	ul. Józefa Piłsudskiego 45	dom	I. 50. XX w.	
483	ul. Józefa Piłsudskiego 47	dom	I. 50. XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

484	ul. Józefa Piłsudskiego 49	dom	I. 50. XX w.	
485	ul. Józefa Piłsudskiego 53	dom	I. 50. XX w.	
486	ul. Józefa Piłsudskiego 55	dom	I. 50. XX w.	
487	ul. Józefa Piłsudskiego 57	dom	I. 50. XX w.	
488	ul. Józefa Piłsudskiego 59	dom	I. 50. XX w.	
489	ul. Józefa Piłsudskiego 61	dom	I. 50. XX w.	
490	ul. Józefa Piłsudskiego 63	dom	I. 50. XX w.	
491	ul. Józefa Piłsudskiego 65	dom	I. 50. XX w.	
492	ul. Józefa Piłsudskiego 67	dom	I. 50. XX w.	
493	Al. Powstańców Wielkopolskich 6	dom	k. XIX w.	
494	Al. Powstańców Wielkopolskich 8	stolarnia, ob. dom	k. XIX w.	
495	ul. Poznańska 11	dom	I. 30 XX w.	
496	ul. Poznańska 15	dom	I. 20 XX w.	
497	ul. Pułaskiego 4	dom	1933 r.	
498	ul. Pułaskiego 6	dom	1934 r.	
499	ul. Pułaskiego 7	dom	1935 r.	
500	ul. Pułaskiego 11	dom	1935 r.	
501	ul. Pułaskiego 12	dom	1937 r.	
502	ul. Pułaskiego 13	dom	1935 r.	
503	ul. Radłowska 5	dom	ok. 1900 r.	
504	ul. Radłowska 7a	dom	pocz. XX w.	
505	ul. Radłowska 8	dom	ok. 1930 r.	
506	ul. Radłowska 9	dom	ok. 1900 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

507	ul. Radłowska 15	dom	ok. 1900 r.	
508	ul. Radłowska 19	dom	I. 30 XX w.	
509	ul. Radłowska 21	dom	I. 20 XX w.	
510	ul. Radłowska 23	dom	I. 20 XX w.	
511	ul. Radłowska 25	dom	ok. 1930 r.	
512	ul. Radłowska 42	dom	I. 20 XX w.	
513	ul. Radłowska 43	dom	I. 20 XX w.	
514	ul. Radłowska 78	dom	I. 30 XX w.	
515	ul. Raszkowska 1	kamienica	3 ćw. XIX w.	
516	ul. Raszkowska 2	kamienica	4 ćw. XIX w.	
517	ul. Raszkowska 3	kamienica	po poł. XIX w.	
518	ul. Raszkowska 4	kamienica	4 ćw. XIX w.	
519	ul. Raszkowska 5	kamienica	pocz. XX w.	
520	ul. Raszkowska 6	kamienica	XIX/XX w.	
521	ul. Raszkowska 7	kamienica	3 ćw. XIX w.	
522	ul. Raszkowska 8	kamienica	k. XIX w.	
523	ul. Raszkowska 9	kamienica	poł. XIX w.	
524	ul. Raszkowska 10	kamienica	poł. XIX w.	
525	ul. Raszkowska 11	kamienica	k. XIX w.	
526	ul. Raszkowska 12	kamienica	4 ćw. XIX w.	
527	ul. Raszkowska 13	dom	1905 r.	1008/Wlkp/A z dnia 22.09.2016 r.
528	ul. Raszkowska 14	dom	k. XIX w.	
529	ul. Raszkowska 15	dom	1910 r.	
530	ul. Raszkowska 16	kamienica	1880 r.	707/A z dnia 25.11.1994 r.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

531	ul. Raszkowska 17	kamienica	2 poł. XIX w.	
532	ul. Raszkowska 18	kamienica	3 ćw. XIX w.	
533	ul. Raszkowska 21	synagoga, ob. „Forum Synagoga”	I. 1857-1860	434/A z dnia 21.03.1988 r.
534	ul. Raszkowska 22	dom	4 ćw. XIX w.	
535	ul. Raszkowska 23	dom	2 poł. XIX w.	
536	ul. Raszkowska 25	kino „Palast Kino”, dźwiękowe kino-teatr „Corso”, kino „Słońce”, ob. dom	1910-1911 r.	
537	ul. Raszkowska 26	kamienica	1901 r.	697/A z dnia 18.05.1994 r.
538	ul. Raszkowska 28	kamienica	4 ćw. XIX w.	
539	ul. Raszkowska 30	kamienica	k. XIX w.	
540	ul. Raszkowska 32	fabryka powozów, wytwórnia rowerów, ob. kamienica	pocz. XX w.	
541	ul. Raszkowska 34	kamienica	ok. 1890 r.	
542	ul. Raszkowska 35	dom	4 ćw. XIX w.	
543	ul. Raszkowska 37	dom	k. XIX w.	
544	ul. Raszkowska 38	kamienica	2 ćw. XIX w.	
545	ul. Raszkowska 39	zespół budowlany kościoła rzymsko-katolickiego pw. św. Antoniego – kościół parafialny	1938 r.	
546	ul. Raszkowska 39	zespół budowlany kościoła rzymsko-katolickiego pw. św. Antoniego – dzwonnica	1938 r.	
547	ul. Raszkowska 39	zespół budowlany kościoła rzymsko-katolickiego pw. św. Antoniego – stara plebania	1938 r.	
548	ul. Raszkowska 40	kamienica	4 ćw. XIX w.	
549	ul. Raszkowska 42	kamienica	1920 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

550	ul. Raszkowska 44	kamienica	pocz. XX w.	
551	ul. Raszkowska 44a	kamienica	pocz. XX w.	
552	ul. Raszkowska 45	kamienica	4 ćw. XIX w.	
553	ul. Raszkowska 46	kamienica	4 ćw. XIX w.	
554	ul. Raszkowska 47	willa Schulza, ob. willa	1905 r.	451/A z dnia 14.08.1986 r.
555	ul. Raszkowska 50	kamienica	k. XIX w.	
556	ul. Raszkowska 52	kamienica	4 ćw. XIX w.	
557	ul. Raszkowska 54	kamienica	XIX/XX w.	
558	ul. Raszkowska 56	kamienica	k. XIX w.	
559	ul. Raszkowska 58	kamienica	1905 r.	
560	ul. Raszkowska 64	kamienica	1910 r.	
561	ul. Raszkowska 66	kamienica	pocz. XX w.	
562	ul. Raszkowska 68	willa Richarda Hirscha, Łoża Masońska, budynek administracyjny browaru	1896 r.	
563	ul. Raszkowska 70	willa	pocz. XX w.	
564	ul. Raszkowska 78	przepompownia ścieków	1909 r.	151/Wlkp/A z dnia 22.12.2003 r.
565	ul. Rejtana 10	dom	I. 30 XX w.	
566	ul. Reymonta 5	dom	1928 r.	
567	ul. Reymonta 24	dom	ok. 1930 r.	
568	Pl. Stefana Rowińskiego 1	dom S. Rowińskiego, drukarnia „Gazety Ostrowskiej”, księgarnia, ob. kamienica	1890 r.	
569	Pl. Stefana Rowińskiego 2	Kasa Pożyczkowa, ob. kamienica	1871 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

570	Pl. Stefana Rowińskiego 3	Bank Kupiecki, ob. Terenowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	1882 r.	
571	Rynek 1	ratusz	1828 r.	342/Wlkp/A z dnia 02.06.2006 r.
572	Rynek 1/2	kamienica, tzw. „Apteka pod aniołem”	poł. XIX w.	
573	Rynek 3	kamienica	k. XIX w.	
574	Rynek 4	kamienica	4 ćw. XIX w.	
575	Rynek 5	kamienica	3/4 ćw. XIX w.	
576	Rynek 6	kamienica	pocz. XX w.	
577	Rynek 7	kamienica	1 ćw. XIX w.	
578	Rynek 8	kamienica	k. XIX w.	
579	Rynek 9	kamienica	k. XIX w.	
580	Rynek 10	kamienica	4 ćw. XIX w.	
581	Rynek 11	kamienica	4 ćw. XIX w.	
582	Rynek 12	kamienica	4 ćw. XIX w.	
583	Rynek 13	kamienica	4 ćw. XIX w.	
584	Rynek 14	kamienica	1914 r.	
585	Rynek 15	kamienica	4 ćw. XIX w.	
586	Rynek 16/17	kamienica	1914 r.	
587	Rynek 18	kamienica	1910 r.	
588	Rynek 20	kamienica	4 ćw. XIX w.	
589	Rynek 21	kamienica	k. XIX w.	
590	Rynek 22	kamienica	XIX/XX w.	
591	Rynek 23	kamienica	k. XIX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

592	Rynek 24	kamienica	k. XIX w.	
593	Rynek 25	kamienica	2 poł. XIX w.	
594	Rynek 26	kamienica	1914 r.	
595	Rynek 27	kamienica	4 ćw. XIX w.	
596	Rynek 28	kamienica	2 poł. XIX w.	709/A z dnia 02.12.1994 r.
597	Rynek 29	kamienica	XIX/XX w.	
598	Rynek 30	kamienica	k. XIX w.	
599	Rynek 31	kamienica	3 ćw. XIX w.	
600	Rynek 32	kamienica	1910 r.	
601	Rynek 33	kamienica	pocz. XX w.	
602	Rynek 34	hotel „Max Kutschker”, hotel „Polski”, ob. hotel „Polonia”	1920 r.	712/A z dnia 17.08.1995 r.
603	Rynek 35	kamienica	1915 r.	
604	Rynek 36	kamienica	1910 r.	
605	ul. Sądowa 1	kamienica	1925 r.	
606	ul. Sądowa 2	Sąd Ziemiański wraz z więzieniem ob. Sąd Rejonowy z więzieniem	I. 1863-1864	
607	ul. Sądowa 3	kamienica	4 ćw. XIX w.	
608	ul. Sądowa 4	kamienica	3/4 ćw. XIX w.	
609	ul. Sądowa 5	kamienica	4 ćw. XIX w.	
610	ul. Sądowa 6	kamienica	k. XIX w.	
611	ul. Sądowa 7	kamienica	4 ćw. XIX w.	
612	ul. Sądowa 8	kamienica	pocz. XX w.	
613	ul. Sienkiewicza 1a	dom mieszkalno-usługowy	1 ćw. XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

614	ul. Sienkiewicza 2	kamienica	1932 r.	
615	ul. Sienkiewicza 2a	willa Paula Kupkego ob. „Hotel Villa Royal”	ok. 1900 r.	
616	ul. Sienkiewicza 6	dom	1910 r.	
617	ul. Sienkiewicza 7	dom	1907 r.	708/A z dnia 30.11.1994 r.
618	ul. Sienkiewicza 8	kamienica	1911 r.	
619	ul. Sienkiewicza 9	dom	1905 r.	
620	ul. Sienkiewicza 10a	dom	1937 r.	
621	ul. Sienkiewicza 12	dom	1920 r.	
622	ul. Sienkiewicza 13	kamienica	ok. 1910 r.	
623	ul. Sienkiewicza 14	dom	1 ćw. XX w.	
624	ul. Sienkiewicza 17	kamienica	I. 20 XX w.	
625	ul. Składowa 2	kamienica	1910 r.	
626	ul. Składowa 3	dom	1900 r.	
627	ul. Składowa 4	dom	pocz. XX w.	
628	ul. Składowa 5	dom	1910 r.	
629	Al. Słowackiego 1	dom	1935 r.	
630	Al. Słowackiego 1a	dom	1930 r.	
631	Al. Słowackiego 3	willa	1914 r.	
632	Al. Słowackiego 5	willa	1914 r.	
633	Al. Słowackiego 7	dom	1925 r.	
634	Al. Słowackiego 9	dom	1930 r.	
635	Al. Słowackiego 17	dom	ok. 1930 r.	
636	Al. Słowackiego 19	dom	1927 r.	
637	Al. Słowackiego 25	dom	1930 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

638	Al. Słowackiego 29	dom	ok. 1934 r.	
639	ul. Sobieskiego 5	dom	I. 20 XX w.	
640	ul. Sobieskiego 7	dom	1910 r.	
641	ul. Sobieskiego 9	dom	1910 r.	
642	ul. Sowińskiego 31	dom	I. 30 XX w.	
643	ul. Sowińskiego 45	dom	I. 20 XX w.	
644	ul. Sowińskiego 55	dom	1932 r.	
645	ul. Sowińskiego 57	dom	1931 r.	
646	ul. Sowińskiego 61	dom	1932 r.	
647	ul. Sowińskiego 64-64a	dom	ok. 1930 r.	
648	ul. Sowińskiego 66	dom	ok. 1935 r.	
649	ul. Spichrzowa 1	dom	k. XIX w.	
650	ul. Spichrzowa 2-8	zespół rzeźni miejskiej budynek produkcyjny – ubojnia trzody chlewnej	I. 1886-1910	
651	ul. Spichrzowa 2-8	zespół rzeźni miejskiej budynek produkcyjny – ubojnia krów	I. 1886-1910	
652	ul. Spichrzowa 2-8	zespół rzeźni miejskiej – budynek mieszkalno-socjalny	1910 r.	
653	ul. Spichrzowa 2-8	zespół rzeźni miejskiej – budynek produkcyjny, wieżyczka	I. 1886-1910	
654	ul. Spichrzowa 3	młynarzówka, ob. willa	XIX/XX w.	
655	ul. Spichrzowa 5-7	zespół młyna parowego „Walczak i Rakowicz”, ob. elewator zbożowy	po 1945 r.	
656	ul. Spichrzowa 5-7	zespół młyna parowego „Walczak i Rakowicz”, ob. budynek administracyjno-mieszkalny	1924 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

657	ul. Spichrzowa 5-7	zespół młyna parowego „Walczak i Rakowicz”, ob. magazyny	1925 r.	
658	ul. Spichrzowa 14	dom	I. 1900-1910	
659	ul. Spichrzowa 16	dom	pocz. XX w.	
660	ul. Spichrzowa 17	dom	1931 r.	
661	ul. Spichrzowa 18	dom	pocz. XX w.	
662	ul. Spichrzowa 19	dom	1936 r.	
663	ul. Spichrzowa 20	dom	XIX/XX w.	
664	ul. Spichrzowa 21	dom	1935 r.	
665	ul. Spichrzowa 22	dom	pocz. XX w.	
666	ul. Spichrzowa 24	dom	1912 r.	
667	ul. Spichrzowa 26	dom	1893 r.	715/A z dnia 20.09.1995 r.
668	ul. Spichrzowa 26	sala restauracyjna	1893 r.	715/A z dnia 20.09.1995 r.
669	ul. Spichrzowa 35	dom	1920 r.	
670	ul. Spichrzowa 37	dom	1938 r.	
671	ul. Spokojna 1	dom	pocz. XX w.	
672	ul. Spokojna 3	dom	I. 30 XX w.	
673	ul. Sporna 5	dom	I. 30 XX w.	
674	ul. Starotargowa 4	zakład meblarski, ob. budynek handlowy	1905 r.	
675	ul. Starotargowa 5	dom	pocz. XX w.	
676	ul. Starotargowa 6	dom	pocz. XX w.	
677	ul. Starotargowa 7	dom	pocz. XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

678	ul. Staszica 1	budynek straży pożarnej	2 poł. XIX w.	
679	ul. Staszica 2	restauracja „Strzelczyka”, ob. kamienica	3/4 ćw. XIX w.	
680	ul. Staszica 4	kamienica	4 ćw. XIX w.	
681	ul. Strażacka 5	dom	1930 r.	
682	ul. Strzelecka 17-18	dom	I. 20/30 XX w.	
683	ul. Strzelecka 29	dom	1935 r.	
684	ul. Strzelecka 34	dom	pocz. XX w.	
685	ul. Strzelecka 54	dom	1925 r.	
686	ul. Sukiennicza 3	kamienica	1935 r.	
687	ul. Szkolna 18	dom	I. 50 XX w.	
688	ul. Szkolna 20	dom	I. 50 XX w.	
689	ul. Szkolna 22	dom	I. 50 XX w.	
690	ul. Towarowa	Wodociągowa kolejowa wieża ciśnień	1912 r.	953/Wlkp/A z dnia 11.02.2015r.
691	ul. Towarowa 5	dom kolejowy, ob. dom	ok. 1900 r.	
692	ul. Towarowa 9	dom kolejowy, biurowy, tzw. „Dom Sokisty”, ob. dom	ok. 1900 r.	
693	ul. Traugutta 51/1, 51/2	dom	I. 20 XX w.	
694	ul. Traugutta 90	dom	I. 20 XX w.	
695	ul. Traugutta 91	dom	1937 r.	
696	ul. Walczaka 1	dom	1937 r.	
697	ul. Melchiora Wańkowicza 3	dom	XIX/XX w.	
698	ul. Melchiora Wańkowicza 9-11	dom	1912 r.	
699	ul. Melchiora Wańkowicza 19	dom	1910 r.	
700	ul. Melchiora Wańkowicza 20	willa „Kempe”	1911 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

701	ul. Melchiora Wańkowicza 22	dom	1905 r.	
702	ul. Melchiora Wańkowicza 28	kamienica	pocz.l. 20 XX w.	
703	ul. Melchiora Wańkowicza 30	dom	1915 r.	
704	ul. Melchiora Wańkowicza 36	dom	1930 r.	
705	ul. Melchiora Wańkowicza 56	dom	1911 r.	
706	ul. Melchiora Wańkowicza 58	dom	I. 20 XX w.	
707	ul. Ludwika Waryńskiego 6-6a	dom	I. 30-40 XX w.	
708	ul. Ludwika Waryńskiego 7	dom	I. 30-40 XX w.	
709	ul. Ludwika Waryńskiego 8-8a	dom	I. 30-40 XX w.	
710	ul. Ludwika Waryńskiego 9	dom	I. 30-40 XX w.	
711	ul. Ludwika Waryńskiego 10-10a	dom	I. 30-40 XX w.	
712	ul. Ludwika Waryńskiego 11, 13, 15, 17, 19	dom	I. 30-40 XX w.	
713	ul. Ludwika Waryńskiego 12-12a	dom	I. 30-40 XX w.	
714	ul. Ludwika Waryńskiego 14-14a	dom	I. 30-40 XX w.	
715	ul. Ludwika Waryńskiego 21	dom	I. 30-40 XX w.	
716	ul. Ludwika Waryńskiego 23	dom	I. 30-40 XX w.	
717	ul. Wierzbowa 4	dom	I. 20 XX w.	
718	ul. Wierzbowa 7	dom	I. 20 XX w.	
719	ul. Wierzbowa 8	dom	I. 30 XX w.	
720	ul. Wigury 2	dom	ok. 1938 r.	
721	ul. Wigury 3	dom	ok. 1940 r.	
722	ul. Wigury 5	dom	I. 30-40 XX w.	
723	ul. Wigury 7	dom	I. 30-40 XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

724	ul. Wigury 8	dom	I. 20-30 XX w.	
725	ul. Wigury 9	dom	I. 20 XX w.	
726	ul. Wigury 11	dom	I. 30 XX w.	
727	ul. Wigury 13	dom	I. 20 XX w.	
728	ul. Wigury 15	dom	I. 40 XX w.	
729	ul. Wigury 17	dom	I. 20 XX w.	
730	ul. Wigury 18	dom	I. 30-40 XX w.	
731	ul. Wigury 21	dom	I. 30-40 XX w.	
732	ul. Wigury 22	dom	I. 20 XX w.	
733	ul. Wigury 24	dom	I. 20 XX w.	
734	ul. Wigury 27	dom	I. 20-30 XX w.	
735	ul. Wiosny Ludów 1	dom	k. XIX w.	
736	ul. Wiosny Ludów 2	kamienica	k. XIX w.	
737	ul. Wiosny Ludów 2a	kamienica	4 ćw. XIX w.	
738	ul. Wiosny Ludów 3	oficyna	k. XIX w.	
739	ul. Wiosny Ludów 4	kamienica	XIX/XX w.	
740	ul. Wiosny Ludów 5-7	kamienica	pocz. XX w.	
741	ul. Wiosny Ludów 6	kamienica	k. XIX w.	
742	ul. Wiosny Ludów 8	kamienica	k. XIX w.	
743	ul. Wiosny Ludów 9	kamienica	XIX/XX w.	
744	ul. Wiosny Ludów 10	kamienica	k. XIX w.	
745	ul. Wiosny Ludów 12	kamienica	4 ćw. XIX w.	
746	ul. Wiosny Ludów 13	dom	4 ćw. XIX w.	
747	ul. Wiosny Ludów 14	kamienica	1934 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

748	ul. Wiosny Ludów 15	magazyn, ob. dom	k. XIX w.	
749	ul. Wiosny Ludów 17	magazyn, ob. dom	k. XIX w.	
750	ul. Wiosny Ludów 19	octownia, ob. dom	pocz. XX w.	
751	ul. Wiosny Ludów 25	magazyn, ob. dom	k. XIX w.	
752	ul. Wiosny Ludów 27	dom	k. XIX w.	
753	ul. Wiosny Ludów 29	dom	k. XIX w.	
754	ul. Wiosny Ludów 31	dom	k. XIX w.	
755	ul. Wincentego Witosa 18	dom	1 ćw. XX w.	
756	ul. Wincentego Witosa 24	dom	1935 r.	
757	ul. Wojska Polskiego 2	kamienica	ok. 1912 r.	
758	ul. Wojska Polskiego 4	dom	k. XIX w.	
759	ul. Wojska Polskiego 4a	kamienica	ok. 1935 r.	
760	ul. Wojska Polskiego 8	kamienica	4 ćw. XIX w.	
761	ul. Wojska Polskiego 10	dom	k. XIX w.	
762	ul. Wojska Polskiego 14	kamienica	k. XIX w.	
763	ul. Wojska Polskiego 16a-16b	kamienica	ok. 1910 r.	
764	ul. Wolności 2	teatr miejski, ob. Ostrowskie Centrum Kultury	1911 r.	
765	ul. Wolności 2a	Dom Niemiecki, strzelnica, biblioteka, ob. Ostrowskie Centrum Kultury	1876 r.	844/Wlkp/A z dnia 08.09.2011 r.
766	ul. Wolności 3	kamienica	1911 r.	
767	ul. Wolności 5	kamienica	1911 r.	
768	ul. Wolności 6	kamienica	4 ćw. XIX w.	
769	ul. Wolności 8	kasyno oficerskie ob. przedszkole	1880 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

770	ul. Wolności 10	budynek Koszar Piechoty, ob. Zespół Szkół Usługowych, Filia UAM	1867 r.	
771	ul. Wolności 11	kamienica	I. 30 XX w.	
772	ul. Wolności 12	budynek Koszar Piechoty, ob. Zespół Szkół Usługowych,	1867 r.	
773	ul. Wolności 14	kamienica	2 poł. XIX w.	
774	ul. Wolności 15	dom	1910 r.	
775	ul. Wolności 17	kamienica	k. XIX w.	
776	ul. Wolności 18	kamienica	4 ćw. XIX w.	
777	ul. Wolności 20	kamienica	4 ćw. XIX w.	
778	ul. Wolności 22	kamienica	4 ćw. XIX w.	
779	ul. Wolności 24	dom, Łoża Masońska, siedziba PPR, żłobek miejski, ob. przychodnia lekarska	1890 r.	
780	ul. Wolności 26	kamienica	pocz. XX w.	
781	ul. Wolności 27	Bank Pruski, Narodowy Bank Polski, ob. Invest-Bank	4 ćw. XIX w.	
782	ul. Wolności 29	kamienica	1912 r.	
783	ul. Wolności 29a	Zespół Szkół Muzycznych im. Krzysztofa Komedy	k. XIX w.	
784	ul. Wolności 30	kamienica	4 ćw. XIX w.	
785	ul. Wolności 31	kamienica	k. XIX w.	
786	ul. Wolności 32	kamienica	1906 r.	
787	ul. Wolności 33	kamienica	k. XIX w.	
788	ul. Wolności 35	kamienica	pocz. XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

789	ul. Wolności 36	kamienica	k. XIX w.	
790	ul. Wolności 37	kamienica	pocz. XX w.	
791	ul. Wolności 40	kamienica	pocz. XX w.	
792	ul. Wrocławska	cmentarz farny, ob. cmentarz miejski	I. 1784-1797	492/A z dnia 12.03.1987 r. (teren cmentarza)
793	ul. Wrocławska	Ogrodzenie starego cmentarza rzymskokatolickiego (dawnej parafii farnej) wraz z dwiema bramami i częścią terenu cmentarza	I. 1782-1797	982/Wlkp/A z dnia 23.02.2016 r.
794	ul. Wrocławska	cmentarz farny, ob. cmentarz miejski, kaplica grobowa rodziny Adamków	poł. XIX w.	
795	ul. Wrocławska	cmentarz farny, ob. cmentarz miejski, kaplica grobowa rodziny Bojanowskich	4 ćw. XIX w.	
796	ul. Wrocławska	cmentarz farny, ob. cmentarz miejski, kaplica grobowa rodziny Fabiszów	4 ćw. XIX w.	
797	ul. Wrocławska	cmentarz farny, ob. cmentarz miejski, kaplica grobowa rodziny Idzkowskich	3 ćw. XIX w.	
798	ul. Wrocławska	cmentarz farny, ob. cmentarz miejski, kaplica grobowa rodziny Mikołajczyków	3 ćw. XIX w.	
799	ul. Wrocławska	cmentarz farny, ob. cmentarz miejski, kaplica grobowa rodziny Parczewskich	4 ćw. XIX w.	
800	ul. Wrocławska	cmentarz farny, ob. cmentarz miejski, kaplica grobowa rodziny Sznyterów i Kessnerów	4 ćw. XIX w.	
801	ul. Wrocławska	cmentarz farny, ob. cmentarz miejski, kaplica grobowa NN	4 ćw. XIX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

802	ul. Wrocławska 1-3	kamienica	po poł. XIX w.	
803	ul. Wrocławska 2	kamienica	1939 r.	
804	ul. Wrocławska 4	kamienica	k. XIX w.	
805	ul. Wrocławska 6	kamienica	4 ćw. XIX w.	
806	ul. Wrocławska 9	kamienica	1906 r.	
807	ul. Wrocławska 11	kamienica	XIX/XX w.	
808	ul. Wrocławska 12	kamienica	pocz. XX w.	
809	ul. Wrocławska 14	kamienica	1910 r.	
810	ul. Wrocławska 16	kamienica	4 ćw. XIX w.	
811	ul. Wrocławska 17	kamienica	3/4 ćw. XIX w.	
812	ul. Wrocławska 18	kamienica	pocz. XX w.	
813	ul. Wrocławska 19	kamienica	4 ćw. XIX w.	
814	ul. Wrocławska 20	kamienica	k. XIX w.	
815	ul. Wrocławska 22	starostwo, ob. kamienica	XIX/XX w.	
816	ul. Wrocławska 23	kamienica	4 ćw. XIX w.	
817	ul. Wrocławska 24	kamienica	k. XIX w.	
818	ul. Wrocławska 25	kamienica	k. XIX w.	
819	ul. Wrocławska 26	cukiernia Hilarego Włodarkiewicza, ob. dom handlowy „Rossmann”	4 ćw. XIX w.	
820	ul. Wrocławska 28	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej	k. XIX w.	
821	ul. Wrocławska 29	kamienica	ok. 1908 r.	
822	ul. Wrocławska 31	kamienica	ok. 1912 r.	
823	ul. Wrocławska 32	kamienica	XIX/XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

824	ul. Wrocławska 33	kamienica	ok. 1915 r.	
825	ul. Wrocławska 34	kamienica	ok. 1910 r.	
826	ul. Wrocławska 35	kamienica	4 ćw. XIX w.	
827	ul. Wrocławska 37	dom	ok. 1930 r.	
828	ul. Wrocławska 38	kamienica	4 ćw. XIX w.	
829	ul. Wrocławska 40	kamienica	ok. 1930 r.	
830	ul. Wrocławska 42	kamienica	poł. XIX w.	
831	ul. Wrocławska 44	kamienica	4 ćw. XIX w.	
832	ul. Wrocławska 46	dom	po poł. XIX w.	1009/Wlkp/A z dnia 29.09.2016 r.
833	ul. Wrocławska 48	Gimnazjum Żeńskie im. Emilii Szczanieckiej, ob. II LO im. Władysława Reymonta	I. 1910-1911	850/Wlkp/A z dnia 15.11.2011 r.
834	ul. Wrocławska 51	Szkoła Podstawowa im. Ewarysta Estkowskiego	I. 1924-1930	728/A z dnia 10.07.1996 r.
835	ul. Wrocławska 53	dom	k. XIX w.	
836	ul. Wrocławska 55	dom	I. 30 XX w.	
837	ul. Wrocławska 61	dom	ok. 1900 r.	
838	ul. Wrocławska 64	dom	ok. 1900 r.	
839	ul. Wrocławska 65	dom	k. XIX w.	
840	ul. Wrocławska 66	dom	ok. 1900 r.	
841	ul. Wrocławska 67	dom	ok. 1930 r.	
842	ul. Wrocławska 71	dom	I. 20 XX w.	
843	ul. Wrocławska 93	Spółeczna Akademia Nauk	1922 r.	
844	ul. Wrocławska 93a	budynek zarządu fabryki WAGON, ob. budynek nieużytkowany	1922 r.	984/Wlkp/A z dnia 31.03.2016 r.
845	ul. Wrocławska 102	dom	ok. 1930 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

846	ul. Wrocławska 126	dom	ok. 1920 r.	
847	ul. Wrocławska 128	dom	ok. 1920 r.	
848	ul. Wrocławska 130	dom	I. 30 XX w.	
849	ul. Wrocławska 138	willa	I. 30 XX w.	
850	ul. Wrocławska 148	dom	ok. 1920 r.	
851	ul. Wrocławska 150	dom	ok. 1920 r.	
852	ul. Wybickiego 30	dom	I. 20 XX w.	
853	ul. Wysocka 9	dom	ok. 1926 r.	
854	ul. Wysocka 10	krzyż przydrożny	1894 r.	
855	ul. Wysocka 12	dom	1938 r.	
856	ul. Wysocka 16	dom	1937 r.	
857	ul. Wysocka 20	dom	ok. 1930 r.	
858	ul. Wysocka 23	dom	ok. 1920 r.	
859	ul. Wysocka 26	dom	ok. 1910 r.	
860	ul. Wysocka 27	dom	ok. 1938 r.	
861	ul. Zamenhofa 2b	zbiornik gazu	2 poł. XIX w.	
862	ul. Zamenhofa 9	dom , ob. Publiczne Przedszkole nr 6	2 poł. XIX w.	
863	ul. Zamenhofa 11	kamienica	k. XIX w.	
864	ul. Zamenhofa 13-13a	kamienica	ok. 1905 r.	212/Wlkp/A z dnia 14.12.2004 r.
865	ul. Zielona 9	dom	1930 r.	
866	ul. Żółkiewskiego 8	dom	1930 r.	
867	ul. Żółkiewskiego 15	dom	I. 30 XX w.	
868	ul. Żółkiewskiego 17	dom	po 1930 r.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

869	ul. Żółkiewskiego 29	dom	I. 20 XX w.	
870	ul. Żwirki 2-6	dom	I. 30-40 XX w.	
871	ul. Żwirki 3-9	dom	I. 30-40 XX w.	
872	ul. Żwirki 8-14	dom	I. 30-40 XX w.	
873	ul. Żwirki 11	dom	I. 30-40 XX w.	
874	ul. Żwirki 13-13a	dom	I. 30-40 XX w.	
875	ul. Żwirki 16-22	dom	I. 30-40 XX w.	
876	ul. Żwirki 17-23	dom	I. 30-40 XX w.	
877	ul. Żwirki 25	dom	I. 30-40 XX w.	
878	ul. Żwirki 27-27a	dom	I. 30-40 XX w.	
879	ul. Żwirki 31-37	dom	I. 30-40 XX w.	
880	ul. Żwirki 39	dom	I. 30-40 XX w.	
881	ul. Żwirki 41	dom	I. 30-40 XX w.	

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

**ANEKS NR 2 EWIDENCJA ZABYTKÓW MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI –
ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE**

1. Ostrów Wielkopolski-Śródmieście 24 (127 na 68-36),
- miasto lokacyjne (Nr rej. 683 /A)
2. Ostrów Wielkopolski-Parcele Zacharzewskie 10 (128 na 68-36)
- grodzisko późnośredniowieczne i z okresu nowożytnego (Nr rej. 346/Wlkp/C)
3. Ostrów Wielkopolski 25 (130 na 68-130)
- osada kultury przeworskiej
- punkt osadniczy z czesnego średniowiecza
4. Ostrów Wielkopolski 26 (131 na 68-36)
- punkt osadniczy kultury łużyckiej
5. Ostrów Wielkopolski-Krępa 2 (73 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej
-grodzisko wczesnośredniowieczne
6. Ostrów Wielkopolski-Krępa 3 (74 na 68-36)
- grodzisko późnośredniowieczne
7. Ostrów Wielkopolski-Krępa 4 (76 na 68-36)
- punkt osadniczy późnośredniowieczny – okresu nowożytnego
8. Ostrów Wielkopolski 5 (77 na 68-36)
- osada wczesnośredniowieczna
9. Ostrów Wielkopolski 6 (78 na 68-36)
-osada kultury łużyckiej
10. Ostrów Wielkopolski-Krępa 7 (79 na 68-36)
- cmentarzysko kultury łużyckiej
11. Ostrów Wielkopolski-Krępa 8 (80 na 68-36)
- osada wczesnośredniowieczna
12. Ostrów Wielkopolski-Krępa 9 (81 na 68-36)
- osada kultury przeworskiej
13. Ostrów Wielkopolski-Krępa 10 (82 na 68-36)
- osada wczesnośredniowieczna
14. Ostrów Wielkopolski-Krępa 11 (83 na 68-36)
- osada wczesnośredniowieczna
15. Ostrów Wielkopolski-Krępa 12 (84 na 68-36)
- osada kultury przeworskiej
16. Ostrów Wielkopolski-Krępa 13 (85 na 68-36)

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- osada kultury łużyckiej
17. Ostrów Wielkopolski-Krępa 14 (86 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej
18. Ostrów Wielkopolski-Krępa 15 (87 na 68-36)
- osada kultury przeworskiej
- osada wczesnośredniowieczna
19. Ostrów Wielkopolski-Krępa 22 (4 na 68-36)
- punkt osadniczy kultury łużyckiej
20. Ostrów Wielkopolski-Krępa 23 (33 na 68-36)
- punkt osadniczy kultury łużyckiej
21. Ostrów Wielkopolski-Nowe Parcele 4 (47 na 68-35)
- punkt osadniczy kultury przeworskiej
22. Ostrów Wielkopolski-Nowe Parcele 5 (50 na 68-35)
- cmentarzysko kultury przeworskiej
- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny
23. Ostrów Wielkopolski-Nowe Parcele 6 (51 na 68-35)
- punkt osadniczy kultury przeworskiej
24. Ostrów Wielkopolski-Nowe Parcele 10 (53 na 68-35)
- punkt osadniczy kultury przeworskiej
- punkt osadniczy późnośredniowieczny
25. Ostrów Wielkopolski-Nowe Parcele 11 (54 na 68-35)
- punkt osadniczy kultury przeworskiej
26. Ostrów Wielkopolski-Nowe Parcele 14 (63 na 69-35)
- punkt osadniczy późnośredniowieczny
27. Ostrów Wielkopolski-Nowe Parcele 15 (64 na 69-35)
- punkt osadniczy kultury łużyckiej
28. Ostrów Wielkopolski-Nowe Parcele 16 (66 na 69-35)
- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny
29. Ostrów Wielkopolski-Nowe parcele 17 (65 na 69-35)
- punkt osadniczy z neolitu
30. Ostrów Wielkopolski-Osiedle Odolanowskie 1 (29 na 69-36)
- cmentarzysko kultury łużyckiej
31. Ostrów Wielkopolski-Parcele Zacharzewskie 1 (118 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej
32. Ostrów Wielkopolski-Parcele Zacharzewskie 2 (119 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej
33. Ostrów Wielkopolski-Parcele Zacharzewskie 3 (120 na 68-36)

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- osada średniowieczna
34. Ostrów Wielkopolski-Parcele Zacharzewskie 4 (121 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej
35. Ostrów Wielkopolski-Parcele Zacharzewskie 5 (122 na 68-36)
- osada kultury przeworskiej
36. Ostrów Wielkopolski-Parcele Zacharzewskie 6 (123 na 68-36)
- punkt osadniczy kultury przeworskiej
37. Ostrów Wielkopolski-Parcele Zacharzewskie 7 (124 na 68-36)
- punkt osadniczy kultury przeworskiej
38. Ostrów Wielkopolski-Parcele Zacharzewskie 8 (125 na 68-36)
- osada kultury przeworskiej
39. Ostrów Wielkopolski-Parcele Zacharzewskie 9 (126 na 68-36)
- punkt osadniczy średniowieczny
40. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 1 (32 na 69-36)
- punkt osadniczy neolityczny
41. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 2 (1 na 69-36)
- punkt osadniczy kultury łużyckiej
42. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 4 (3 na 69-36)
- punkt osadniczy kultury łużyckiej
43. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 5 (5 na 69-36)
- punkt osadniczy kultury przeworskiej
- punkt osadniczy późnośredniowieczny
44. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 6 (6 na 69-36)
- punkt osadniczy kultury przeworskiej
45. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 7 (7 na 69-36)
- osada kultury przeworskiej
46. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 8 (8 na 69-36)
- punkt osadniczy późnośredniowieczny
47. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 14 (31 na 69-36)
- punkt osadniczy kultury łużyckiej
48. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 15 (47 na 69-36)
- punkt osadniczy kultury łużyckiej
49. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 16 (48 na 69-36)
- punkt osadniczy kultury przeworskiej
- osada późnośredniowieczna
50. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 17 (49 na 69-36)

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- osada kultury przeworskiej - osada nowożytna
51. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 18 (52 na 69-36)
- punkt osadniczy kultury przeworskiej - osada późnośredniowieczna
52. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 19 (53 na 69-36)
- osada kultury przeworskiej - punkt osadniczy nowożytny
53. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 20 (54 na 69-36)
- punkt osadniczy średniowieczny - osada nowożytna
54. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 21 (55 na 69-36)
- punkt osadniczy kultury pucharów lejkowatych - punkt osadniczy nowożytny
55. Ostrów Wielkopolski-Pruślin 22 (56 na 69-36)
- punkt osadniczy – kultura łużycka - punkt osadniczy nowożytny
56. Ostrów Wielkopolski-Stare Kamienice 1 (52 na 69-36)
- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny
57. Ostrów Wielkopolski-Wenecja 3 (75 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej - osada wczesnośredniowieczna
58. Ostrów Wielkopolski-Wenecja 11 (37 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej
59. Ostrów Wielkopolski-Wenecja 16 (88 na 68-36)
- osada kultury przeworskiej - osada wczesnośredniowieczna
60. Ostrów Wielkopolski-Wenecja 17 (89 na 68-36)
- osada kultury przeworskiej
61. Ostrów Wielkopolski-Wenecja 18 (90 na 68-36)

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA OSTRÓW WIELKOPOLSKI NA LATA 2023-2026

- osada kultury przeworskiej - osada wczesnośredniowieczna
62. Ostrów Wielkopolski-Wenecja 19 (91 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej - osada wczesnośredniowieczna
63. Ostrów Wielkopolski-Wenecja 20 (92 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej - osada kultury przeworskiej
64. Ostrów Wielkopolski-Wenecja 21 (93 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej - osada wczesnośredniowieczna
65. Ostrów Wielkopolski 25 (132 na 68-36)
- osada kultury łużyckiej - cmentarzysko kultury łużyckiej - osada nieokreślona
66. Ostrów Wielkopolski 26 (129 na 68-36)
- cmentarzysko kurhanowe kultury przedłużyckiej?

Przewodniczący Rady Miejskiej

Jarosław Lisiecki